

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege instituie măsuri de protecție a animalelor utilizate în scopuri științifice sau în alte scopuri experimentale și, în acest scop, prevede norme ce reglementează următoarele:

a) înlocuirea și reducerea utilizării animalelor în proceduri, astfel cum sunt definite la art.2 lit.a), precum și îmbunătățirea metodelor de creștere, adăpostire, îngrijire și utilizare a animalelor în proceduri;

b) originea, reproducerea, marcarea, îngrijirea și adăpostirea, precum și uciderea animalelor;

c) activitățile crescătorilor, furnizorilor și utilizatorilor de animale;

d) evaluarea și autorizarea proiectelor ce implică utilizarea animalelor în proceduri, astfel cum sunt definite la art.2 lit.b).

(2) Prezenta lege se aplică în cazul în care animalele sunt utilizate în proceduri sau destinate utilizării în proceduri ori în cazul în care sunt crescute în mod special pentru ca organele sau țesuturile acestora să fie folosite în scopuri științifice sau educative.

(3) Prezenta lege se aplică până în momentul în care animalele prevăzute la alin.(2) sunt ucise, relocate sau returnate într-un habitat sau sistem de creștere adecvat.

(4) Eliminarea durerii, a suferinței, a stresului sau a vătămărilor de durată prin utilizarea eficace a metodelor anestezice, analgezice sau a altor metode similare nu exclud utilizarea unui animal în proceduri din domeniul de aplicare a prezentei legi.

(5) Prezenta lege se aplică în cazul următoarelor animale:

- a) animale neumane vertebrate vii, inclusiv forme larvare care se hrănesc autonom și forme fetale de mamifere începând cu ultima treime a stadiului lor normal de dezvoltare;
- b) cefalopode vii.

(6) Prezenta lege se aplică în cazul animalelor utilizate în proceduri și care se află într-un stadiu de dezvoltare mai timpuriu decât cel prevăzut la alin.(5) lit.a), dacă animalul urmează să fie lăsat în viață după acest stadiu de dezvoltare și, în urma procedurilor efectuate, este probabil să prezinte durere, suferință, stres sau vătămări de durată după ce a ajuns la stadiul de dezvoltare respectiv.

(7) Prezenta lege nu se aplică în cazul:

- a) actelor neexperimentale practicate în exploatații agricole;
- b) actelor veterinare practicate în clinici, în scopuri neexperimentale;
- c) studiilor efectuate în clinici veterinare necesare în vederea autorizării comercializării unui produs medicinal veterinar;
- d) actelor efectuate în cadrul practicilor recunoscute de creștere a animalelor;
- e) actelor efectuate în scopul principal de identificare a animalelor;
- f) actelor care nu sunt susceptibile să provoace durere, suferință, stres considerabil sau vătămări de durată echivalente sau mai puternice decât cele produse de introducerea unui ac, cu bunele practici veterinare.

Articolul 2

Definiții

Pentru aplicarea prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos semnifică, după cum urmează:

a) *procedură* - orice utilizare, invazivă sau neinvazivă, a animalului în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, cu rezultate cunoscute sau necunoscute ori în scopuri educative, care pot provoca animalului un anumit nivel de durere, suferință, stres sau vătămări de durată echivalente sau chiar mai puternice decât cele provocate de introducerea unui ac cu bunele practici veterinare; este inclusă orice acțiune care urmărește sau care ar putea să aibă ca rezultat nașterea sau eclozarea unui animal sau crearea și menținerea unei linii de animale modificate genetic în oricare dintre aceste condiții, însă este exclusă uciderea animalelor în scopul exclusiv al utilizării organelor sau țesuturilor acestora;

b) *proiect* - un program de lucru cu obiective științifice definite, care presupune folosirea uneia sau a mai multor proceduri;

c) *proiect multiplu generic* - proiect efectuat pe baza unor metode uzuale în scopul testării, diagnosticării sau producției în cadrul unei singure autorizări, însă fără ca aceste metode să fie excluse din evaluarea proiectului;

d) *unitate* - orice structură, orice clădire, orice grup de clădiri sau orice alt spațiu, care poate include un loc ce nu este complet închis sau acoperit, precum și instalații mobile;

e) *crescător* - orice persoană fizică sau juridică, cu scop lucrativ sau nu, care crește animalele prevăzute în anexa nr.1, pentru a fi utilizate în proceduri sau pentru utilizarea în scopuri științifice a țesuturilor sau organelor care provin de la acestea sau care crește alte animale, în principal pentru aceste scopuri;

f) *furnizor* - orice persoană fizică sau juridică, cu scop lucrativ sau nu, alta decât un crescător, care furnizează animale pentru a fi utilizate în proceduri sau pentru utilizarea în scopuri științifice a țesuturilor sau organelor care provin de la acestea;

g) *utilizator* - orice persoană fizică sau juridică, cu scop lucrativ sau nu, care folosește animale în proceduri;

h) *autoritate competentă* - Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, respectiv unitățile din subordinea acesteia;

i) *afecțiune invalidantă* - reducerea capacității normale de funcționare fizică sau psihologică a unei persoane;

j) *colonie autonomă* - o colonie în care animalele sunt crescute exclusiv în cadrul acesteia sau provin din alte colonii, însă fără a fi capturate din sălbăcie, iar animalele sunt adăpostite într-un mod care asigură familiarizarea acestora cu oamenii;

k) *inspecție* - activitate definită potrivit art.2 pct.7 din Regulamentul (CE) nr.882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală și de bunăstare a animalelor.

Articolul 3

Principiul înlocuirii, reducerii utilizării animalelor în proceduri și îmbunătățirii metodelor de creștere, adăpostire, îngrijire și utilizare a animalelor în proceduri

(1) În locul unei proceduri se utilizează o metodă sau o strategie de testare satisfăcătoare din punct de vedere științific, care nu implică utilizarea de animale vii.

(2) Numărul de animale utilizate în proiecte trebuie redus la minimum, fără a compromite obiectivele proiectului ce implică utilizarea animalelor în proceduri.

(3) Trebuie luate toate măsurile în vederea îmbunătățirii condițiilor de creștere, adăpostire și îngrijire a animalelor, precum și a metodelor utilizate în cadrul procedurilor, prin eliminarea sau reducerea la minimum a durerii, a suferinței, a stresului sau a vătămarilor de durată ce pot fi provocate animalelor.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică în ceea ce privește efectuarea procedurilor, cu respectarea cerințelor prevăzute la art.12.

Articolul 4 **Scopurile procedurilor**

- (1) Procedurile pot fi desfășurate numai în următoarele scopuri:
- a) cercetare de bază;
 - b) cercetare transferabilă sau aplicată;
 - c) pentru oricare dintre scopurile prevăzute la lit.b) în dezvoltarea, producerea și testarea calității, eficacității și siguranței medicamentelor, a produselor alimentare și a hranei pentru animale și a altor substanțe sau produse;
 - d) protecția mediului natural în interesul sănătății sau al bunăstării oamenilor sau animalelor;
 - e) cercetare în scopul conservării speciilor;
 - f) învățământ superior sau pregătire profesională pentru dobândirea, menținerea sau îmbunătățirea competențelor profesionale;
 - g) investigații medico-legale.
- (2) Cercetarea transferabilă sau aplicată prevăzută la alin.(1) lit.b) are drept scop următoarele:
- a) prevenirea, profilaxia, diagnosticarea sau tratarea bolilor, a stărilor de sănătate precare sau a altor anomalii sau a efectelor acestora la oameni, animale sau plante;
 - b) evaluarea, detectarea, controlul sau modificarea bolilor fiziologice la oameni, animale sau plante;
 - c) bunăstarea animalelor și îmbunătățirea condițiilor de producție pentru animalele crescute în scopuri agricole.

Articolul 5 **Metode de ucidere**

- (1) Uciderea animalelor trebuie să fie realizată numai prin metode care provoacă cel mai mic nivel de durere, de suferință sau de stres.
- (2) Animalele trebuie să fie ucise în unitatea unui crescător, furnizor sau utilizator, de către o persoană competentă, instruită și pregătită în acest sens, care îndeplinește condițiile prevăzute la art.22.
- (3) În cazul unei aplicații practice în teren, animalul poate fi ucis de către persoana competentă potrivit alin.(2), în afara unei unități.
- (4) În ceea ce privește animalele prevăzute în anexa nr.4, se utilizează metoda de ucidere adecvată indicată în anexa respectivă.
- (5) Autoritatea competentă poate acorda, la cererea solicitantului, derogări de la cerințele prevăzute la alin.(4), în următoarele situații:
- a) pentru a permite utilizarea unei alte metode, cu condiția ca metoda să fie considerată cel puțin la fel de umană pe baza dovezilor științifice;

b) când, pe baza unei justificări științifice întocmite de către solicitant, se demonstrează că scopul procedurii nu poate fi atins prin utilizarea unei metode de ucidere prevăzută în anexa nr.4.

(6) Prevederile alin.(2)-(4) nu se aplică în situația în care un animal trebuie ucis în cazuri de urgență, din motive de bunăstare animală, sănătate publică, sănătate animală sau de mediu; atestarea acestor situații trebuie realizată de către medicul veterinar desemnat potrivit prevederilor art.24.

CAPITOLUL II

Dispoziții privind utilizarea anumitor animale în proceduri

Articolul 6

Specii pe cale de dispariție

(1) Exemplarele din speciile pe cale de dispariție enumerate în anexa A la Regulamentul (CE) nr.338/97 al Consiliului din 9 decembrie 1996 privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, care nu intră sub incidența art.7 alin.(1) din regulamentul respectiv, nu se utilizează decât în proceduri care îndeplinesc următoarele condiții:

a) procedura are unul dintre scopurile prevăzute la art.4 alin.(1) lit.c) sau lit.e) ori alin.(2) lit.a);

b) există o justificare științifică, întocmită de solicitant, conform căreia scopul procedurii nu poate fi atins prin utilizarea altor specii decât a celor enumerate în respectiva anexă.

(2) Prevederile alin.(1) nu se aplică speciilor de primate neumane.

Articolul 7

Primate neumane

(1) Exemplarele de primate neumane nu se utilizează în proceduri, cu excepția cazului în care procedurile îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

a) procedura are unul dintre scopurile prevăzute la art.4 alin.(1) lit.c) sau alin.(2) lit.a) și se realizează în scopul evitării, prevenirii, diagnosticării și tratării unor afecțiuni potențial mortale sau invalidante care apar la om sau la art.4 alin.(1) lit.a) sau lit.c);

b) există o justificare științifică, conform căreia scopul procedurii nu poate fi atins prin utilizarea altor specii decât a primatelor neumane.

(2) Exemplarele de primate neumane enumerate în anexa A la Regulamentul (CE) nr.338/97, care nu intră sub incidența art.7 alin.(1) din regulamentul respectiv, nu se utilizează în proceduri, cu excepția cazului în care procedurile îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

a) procedura are unul dintre scopurile prevăzute la art.4 alin.(1) lit.c) sau alin.(2) lit.a) și se realizează în scopul evitării, prevenirii, diagnosticării și tratării unor afecțiuni potențial mortale sau invalidante care apar la om sau la art.4 alin.(1) lit.e);

b) există o justificare științifică, conform căreia scopul procedurii nu poate fi atins prin utilizarea altor specii decât a primatelor neumane și prin utilizarea speciilor neincluse în anexa A la Regulamentul (CE) nr.338/97.

(3) În condițiile respectării prevederilor alin.(1) și (2), maimuțele mari nu se utilizează în proceduri, sub rezerva recurgerii la clauza de protecție prevăzută la art.48 alin.(2).

Articolul 8

Animalele capturate din sălbăticie

(1) Animalele capturate din sălbăticie nu se utilizează în proceduri.

(2) Autoritatea competentă poate acorda derogări de la interdicția prevăzută la alin.(1) în baza unei justificări științifice, prin care solicitantul demonstrează că scopul unei proceduri nu poate fi atins prin utilizarea unui animal crescut pentru proceduri.

(3) Capturarea animalelor în sălbăticie se face de către persoane competente, autorizate să desfășoare această activitate în condițiile legii, și prin metode care nu provoacă animalelor durere, suferință, stres sau vătămări de durată care pot fi evitate.

(4) Desfășurarea activităților ce vizează specii de animale sălbatice strict protejate prevăzute la art.33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.49/2011, cu modificările ulterioare, se supune derogărilor stabilite potrivit respectivei ordonanțe de urgență.

(5) În situația în care, după capturare sau în timpul acesteia, se constată că animalul este rănit sau într-o stare de sănătate precară, acesta este examinat de către un medic veterinar sau o altă persoană care îndeplinește cerințele prevăzute la art.24 și se iau măsuri de reducere la minimum a suferinței animalului iar, în cazul în care există o justificare științifică, autoritatea competentă poate acorda derogări de la cerința de a lua măsuri pentru a reduce la minimum suferința animalului.

(6) Procedura de acordare a derogărilor prevăzute la alin.(5) se stabilește prin ordin comun al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Articolul 9

Animalele crescute în scopul utilizării în proceduri

(1) Animalele care aparțin speciilor prevăzute în anexa nr.1 pot fi utilizate în proceduri numai în cazul în care au fost crescute în acest scop.

(2) Primatele neumane prevăzute în anexa nr.2 pot fi utilizate în proceduri, de la data stabilită în anexa respectivă, numai în cazul în care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate sau care provin din colonii autonome.

(3) În baza unei justificări științifice, autoritatea competentă poate acorda derogări de la condițiile impuse prin alin.(1) și (2), în baza procedurii prevăzute la art.8 alin.(6).

Articolul 10

Animale rătăcite și semisălbatică din specii domestice

(1) Se interzice utilizarea în proceduri a animalelor rătăcite și semisălbatică din specii domestice.

(2) Autoritatea competentă poate acorda derogări de la prevederile alin.(1) numai în cazurile în care sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:

a) există o necesitate esențială de studii referitoare la sănătatea și bunăstarea animalelor respective sau amenințări grave pentru sănătatea umană sau animală ori pentru mediu;

b) există o justificare științifică, conform căreia scopul procedurii nu poate fi atins decât prin utilizarea unui animal rătăcit sau nedomesticit.

CAPITOLUL III

Proceduri

Articolul 11

Condiții privind efectuarea procedurilor

(1) Procedurile se efectuează numai în cadrul unității utilizatorului.

(2) Orice derogare de la alin.(1) este acordată numai pe baza unei justificări științifice.

(3) Procedurile se desfășoară doar în cadrul unui proiect.

Articolul 12

Alegerea metodelor

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor legislației naționale care interzic anumite tipuri de metode, o procedură se efectuează doar dacă la nivelul Uniunii Europene nu există o altă metodă sau strategie de testare acreditată pentru a obține rezultatul dorit și care nu presupune utilizarea animalelor vii.

(2) În situația în care sunt alese procedurile, trebuie selectate cele care au cea mai mare probabilitate de a oferi rezultate satisfăcătoare și îndeplinesc în cea mai mare măsură următoarele cerințe:

- a) utilizează un număr minim de animale;
- b) implică animale cu cea mai scăzută capacitate de a simți durere, suferință, stres sau de a prezenta vătămări de durată;
- c) provoacă nivelul cel mai scăzut de durere, suferință, stres sau vătămare de durată.

(3) Moartea ca punct final al unei proceduri se evită în măsura în care este posibil și se înlocuiește cu puncte finale timpurii și umane; în cazul în care nu poate fi evitată moartea ca punct final, procedura este concepută astfel încât:

- a) să ducă la moartea unui număr cât mai mic de animale; și
- b) să se reducă la un minim posibil durata și intensitatea suferinței animalului și, pe cât posibil, să se asigure o moarte lipsită de dureri.

Articolul 13

Anestezia

(1) Exceptând cazurile în care acest lucru este inadecvat, procedurile sunt efectuate sub anestezie generală sau locală sau se folosesc analgezicele ori o altă metodă corespunzătoare pentru a se asigura că durerea, suferința sau stresul sunt reduse la nivel minim; procedurile care pot cauza leziuni grave ce pot determina durere severă nu sunt efectuate fără anestezie.

(2) În momentul luării deciziei privind oportunitatea folosirii anesteziei, se ține seama de următoarele criterii:

- a) dacă anestezia este considerată ca fiind mai traumatizantă pentru animal decât procedura însăși;
- b) dacă anestezia este incompatibilă cu scopul procedurii.

(3) Se interzice administrarea la animale a unui medicament care să oprească sau să restricționeze manifestarea durerii fără un grad adecvat de anestezie sau analgezie; în aceste cazuri, se furnizează o justificare științifică, însoțită de detalii privind schema de anestezie sau analgezie.

(4) Un animal care poate suferi de durere odată ce dispare efectul anesteziei este tratat cu analgezice preventive și postoperatorii sau cu alte metode paliative adecvate, cu condiția ca acest lucru să fie compatibil cu scopul procedurii.

(5) Imediat ce scopul procedurii a fost atins, se iau măsurile necesare pentru a reduce la minimum suferința animalului.

Articolul 14

Clasificarea severității procedurilor utilizate

(1) Procedurile sunt încadrate în una dintre categoriile de severitate prezentate în anexa nr.7, respectiv „fără recuperare”, „superficial”, „moderat” sau „sever”

în funcție de fiecare caz în parte, folosind criteriile de atribuire prevăzute în anexa respectivă.

(2) Cu excepția situației prevăzute la art.48 alin.(3), se interzice realizarea unei proceduri în cazul în care aceasta presupune durere, suferință sau stres severe care pot să dureze mult timp și care nu pot fi ameliorate.

Articolul 15 **Reutilizarea animalelor în proceduri**

(1) Un animal care a mai fost utilizat în una sau mai multe proceduri poate fi reutilizat într-o procedură nouă în favoarea unui animal care nu a mai fost utilizat în proceduri, numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) severitatea efectivă a procedurilor anterioare a fost superficială sau moderată;

b) se demonstrează faptul că starea generală de sănătate și bunăstare a animalului este complet refăcută;

c) procedura ulterioară este clasificată drept „*superficială*”, „*moderată*” sau „*fără recuperare*”;

d) sunt respectate indicațiile veterinare, ținându-se seama de experiența de viață a animalului.

(2) Prin excepție de la prevederile alin.(1) lit.a) și în urma efectuării unui examen veterinar al animalului, autoritatea competentă poate permite reutilizarea unui animal, cu condiția ca animalul să nu fi fost utilizat decât o singură dată într-o procedură care a presupus durere severă, stres sau suferințe echivalente.

Articolul 16 **Finalul procedurii**

(1) O procedură este considerată finalizată în situația în care nu mai există alte observații de făcut în legătură cu procedura respectivă sau, în cazul noilor linii genetice modificate ale animalului, în situația în care nu mai sunt observate sau așteptate reacții de durere, suferință, stres sau vătămări de durată asupra descendenților, de o intensitate echivalentă sau superioară celei produse de introducerea unui ac.

(2) La finalul unei proceduri, medicul veterinar sau, după caz, o altă persoană competentă, potrivit legii, în acest domeniu, ia o decizie privind menținerea în viață a animalului; animalul este ucis în situația în care este posibil să rămână cu durere, suferință sau stres moderate sau severe, ori cu vătămări de durată.

(3) În cazul în care animalul este ținut în viață, acesta primește îngrijire și adăpost adecvate stării sale de sănătate.

Articolul 17

Utilizarea în comun a organelor și a țesuturilor

(1) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor facilitează, după caz, înființarea de programe de utilizare în comun a organelor și a țesuturilor de la animalele ucise.

(2) Procedura de înființare a programelor de utilizare în comun a organelor și a țesuturilor de la animalele ucise se stabilește prin ordin comun al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Articolul 18

Eliberarea și relocarea animalelor

Autoritatea competentă poate permite ca animalele utilizate în proceduri sau destinate utilizării în proceduri să fie relocate sau returnate în habitatul lor sau într-un sistem de crescătorie adecvat speciei respective, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- a) starea de sănătate a animalului permite acest lucru;
- b) nu există niciun pericol pentru sănătatea publică, sănătatea animală sau pentru mediu;
- c) au fost luate toate măsurile adecvate pentru protejarea bunăstării animalului.

CAPITOLUL IV

Autorizarea

Articolul 19

Autorizarea sanitar-veterinară a crescătorilor, a furnizorilor și a utilizatorilor de animale

(1) Toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii de animale trebuie autorizați sanitar-veterinar de către autoritatea competentă; autorizația se acordă pentru o perioadă de cinci ani.

(2) Procedura de autorizare sanitar-veterinară este stabilită prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.16/2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind procedura de înregistrare/autorizare sanitar-veterinară a unităților/centrelor de colectare/exploatațiilor de origine și a mijloacelor de transport din domeniul sănătății și al bunăstării animalelor, a unităților implicate în depozitarea și neutralizarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman și a produselor procesate, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Autorizația sanitar-veterinară se acordă doar dacă crescătorul, furnizorul sau utilizatorul de animale și unitatea acestuia respectă cerințele stabilite în prezentul capitol.

(4) În autorizația sanitar-veterinară se specifică persoana care răspunde de asigurarea respectării prevederilor prezentei legi, precum și persoana sau persoanele prevăzute la art.23 alin.(1) și la art.24.

(5) Reînnoirea autorizației sanitar-veterinare este necesară în cazul apariției oricărei modificări semnificative în structura sau funcționarea unității unui crescător, furnizor sau utilizator care ar putea afecta negativ bunăstarea animalelor.

(6) În condițiile prevăzute la alin.(4), autorizația sanitar-veterinară este reînnoită pentru o perioadă de cinci ani.

(7) Înlocuirea persoanei sau persoanelor prevăzute la alin.(3) se notifică în mod obligatoriu autorității competente, în maximum 15 zile de la data înlocuirii acestora.

Articolul 20

Suspendarea și retragerea autorizației

(1) În cazul în care un crescător, furnizor sau utilizator de animale nu mai îndeplinește cerințele stabilite în prezentul capitol, autoritatea competentă, prin personalul de specialitate, aplică sancțiunile contravenționale principale prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.984/2005 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor, cu modificările și completările ulterioare, însoțite, după caz, de sancțiunea contravențională complementară a suspendării sau a retragerii autorizației sanitar - veterinare.

(2) În cazul suspendării sau retragerii autorizației sanitar - veterinare de către autoritatea competentă, bunăstarea animalelor adăpostite în unitate nu trebuie să fie afectată în mod negativ.

Articolul 21

Cerințe privind instalațiile și echipamentele

(1) Toate unitățile aparținând unui crescător, furnizor sau utilizator de animale trebuie să dețină instalații și echipamente adecvate atât pentru speciile de animale adăpostite, cât și pentru performanța procedurilor, în cazul în care acestea sunt efectuate.

(2) Modelul, construcția și modul de funcționare ale instalațiilor și ale echipamentelor prevăzute la alin.(1) trebuie să garanteze că procedurile se realizează într-un mod cât mai eficient și sunt destinate obținerii unor rezultate fiabile folosind un număr minim de animale și provocând un grad minim de durere, suferință, stres sau vătămări de durată.

(3) În vederea aplicării prevederilor alin.(1) și (2), autoritatea competentă ia măsurile necesare pentru respectarea cerințelor prevăzute în anexa nr.3.

Articolul 22

Competența personalului

(1) Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale trebuie să dispună de personal suficient.

(2) Personalul prevăzut la alin.(1) are educația și pregătirea necesară înainte de a efectua oricare dintre următoarele activități:

- a) efectuarea de proceduri pe animale;
- b) conceperea procedurilor și a proiectelor ce implică utilizarea animalelor în proceduri;
- c) îngrijirea animalelor;
- d) uciderea animalelor.

(3) Persoanele care desfășoară activitățile prevăzute la alin.(2) lit.b) trebuie să fie licențiate într-o disciplină științifică relevantă activității desfășurate și să aibă cunoștințe specifice cu privire la specii.

(4) Personalul care efectuează activitățile prevăzute la alin.(2) lit.a), c) sau d) trebuie să fie supervizat la îndeplinirea sarcinilor care îi revin, până demonstrează că are competența necesară.

(5) Autoritatea competentă se asigură, prin autorizare sanitar-veterinară, că sunt îndeplinite cerințele prevăzute la alin.(2)-(4).

(6) În baza elementelor prevăzute în anexa nr.5 se stabilesc, prin ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, cerințele minime privind educația și pregătirea profesională și cerințele pentru obținerea, menținerea și demonstrarea competenței necesare pentru activitățile prevăzute la alin.(2).

Articolul 23

Cerințe specifice privind personalul

(1) Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale trebuie să dispună de una sau mai multe persoane în unitate, care:

- a) răspunde/răspund de supravegherea bunăstării și îngrijirii animalelor din unitate;
- b) instruește/instruiesc personalul care se ocupă de animale, astfel încât acesta să dețină informațiile specifice privind speciile adăpostite în cadrul unității;
- c) este/sunt responsabilă/responsabile de asigurarea faptului că personalul are educația, competența și pregătirea profesională corespunzătoare și că este supravegheat până face dovada competenței necesare.

(2) Persoanele prevăzute la art.39 alin.(2) lit.b) trebuie să ia toate măsurile pentru ca:

- a) orice durere, suferință, stres sau vătămări de durată inutile care sunt cauzate animalelor în cursul unei proceduri să fie oprite;
- b) proiectele ce implică utilizarea animalelor în proceduri să se desfășoare cu autorizația de proiect iar, în caz de nerespectare a condițiilor de

autorizare, să fie luate și înregistrate măsurile corespunzătoare de rectificare a acesteia.

Articolul 24 **Medicul veterinar desemnat**

Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale folosite în scopuri științifice sau educative trebuie să aibă un medic veterinar desemnat de către autoritatea competentă, cu experiență în medicina animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative sau un expert cu o calificare corespunzătoare, acolo unde este necesar, însărcinat cu atribuții de consiliere privind bunăstarea animalelor și tratamentul acestora.

Articolul 25 **Structura responsabilă cu bunăstarea animalelor**

(1) Fiecare crescător, furnizor și utilizator de animale folosite în scopuri științifice sau alte scopuri experimentale trebuie să înființeze o structură responsabilă cu bunăstarea animalelor.

(2) Structura responsabilă cu bunăstarea animalelor cuprinde cel puțin persoana sau persoanele responsabile pentru bunăstarea și îngrijirea animalelor și, în cazul unui utilizator, un membru cu competențe științifice; structura responsabilă cu bunăstarea animalelor beneficiază și de contribuția medicului veterinar desemnat sau a expertului prevăzut la art.24.

(3) Autoritatea competentă poate permite micilor crescători, furnizori și utilizatori de animale să își îndeplinească prin alte mijloace sarcinile prevăzute la art.26 alin.(1).

Articolul 26 **Sarcinile structurii responsabile cu bunăstarea animalelor**

(1) Structura responsabilă cu bunăstarea animalelor, prevăzută la art.25, trebuie să îndeplinească cel puțin următoarele sarcini:

a) să consilieze personalul care se ocupă de animale cu privire la problemele legate de bunăstarea animalelor în timpul achiziției, adăpostirii, îngrijirii și utilizării acestora;

b) să consilieze personalul cu privire la aplicarea cerinței de înlocuire, reducere și îmbunătățire a utilizării animalelor în proceduri și să îl informeze cu privire la progresele tehnice și științifice privind aplicarea respectivei cerințe;

c) să instituie și să evalueze procesele operaționale interne privind monitorizarea, raportarea și acțiunile ulterioare necesare bunăstării animalelor adăpostite în cadrul unității;

d) să urmărească evoluția și rezultatele proiectelor ținând seama de efectul asupra animalelor utilizate și identificând elementele care contribuie și mai

mult la înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea metodelor de creștere, adăpostire, îngrijire și utilizare a animalelor în proceduri;

e) să acorde consiliere pentru programele de relocare, inclusiv privind socializarea adecvată a animalelor ce urmează a fi relocate.

(2) Toate înregistrările recomandărilor făcute de către structura responsabilă cu bunăstarea animalelor, precum și ale deciziilor luate cu privire la recomandările respective se păstrează pentru o perioadă de cel puțin trei ani.

(3) Înregistrările prevăzute la alin.(2) trebuie puse la dispoziția autorității competente, la cererea acesteia.

Articolul 27

Strategia de creștere a primatelor neumane

Crescătorii de primat neuman trebuie să elaboreze și să aplice o strategie pentru creșterea procentului de animale care sunt urmașe ale primatelor neumane crescute în captivitate.

Articolul 28

Programul de relocare sau de eliberare a animalelor

În cazul în care autoritatea competentă permite relocarea animalelor, crescătorii, furnizorii și utilizatorii de la care pleacă animalele în cauză au obligația de a stabili un program de relocare care vizează socializarea animalelor respective; în cazul animalelor sălbatice, se stabilește un program de reabilitare, după caz, înainte ca acestea să fie eliberate în habitatul lor.

Articolul 29

Evidența animalelor

(1) Toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii de animale trebuie să păstreze registre de evidență, care conțin cel puțin următoarele date:

a) numărul și speciile de animale crescute, achiziționate, furnizate, folosite în proceduri, eliberate sau relocate;

b) originea animalelor, inclusiv dacă acestea au fost crescute în scopul utilizării în proceduri;

c) datele la care animalele au fost achiziționate, furnizate, eliberate sau relocate;

d) de la cine au fost obținute animalele;

e) numele și adresa destinatarului animalelor;

f) numărul și speciile animalelor care au murit sau care au fost ucise în fiecare unitate; pentru animalele moarte, este înregistrată cauza morții, dacă este cunoscută;

g) în cazul utilizatorilor, proiectele în care sunt folosite animale.

(2) Registrele prevăzute la alin.(1) se păstrează timp de minimum cinci ani și, la cerere, se pun la dispoziția autorității competente.

Articolul 30

Informații privind câinii, pisicile și primatele neumane

(1) Toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii de câini, pisici și primате neumane trebuie să păstreze registre cu următoarele informații privind fiecare câine, pisică și primat neuman:

- a) identitatea;
- b) locul și data nașterii, în situația în care acestea sunt disponibile;
- c) dacă este crescut pentru utilizarea în proceduri;
- d) dacă este urmaș al primatelor neumane crescute în captivitate, în cazul primatelor neumane.

(2) Fiecare câine, pisică și primat neuman trebuie să aibă un dosar individual, care însoțește animalul, atâta timp cât este crescut în condițiile prezentei legi.

(3) Dosarul individual prevăzut la alin.(2) se întocmește la nașterea animalului sau cât mai curând posibil după aceasta și cuprinde orice informații relevante reproductive, veterinare și sociale cu privire la acel animal, precum și la proiectele în care a fost utilizat.

(4) Informațiile prevăzute în prezentul articol se păstrează minimum trei ani după moartea sau relocarea animalului și, la cerere, se pun la dispoziția autorității competente.

(5) În cazul relocării animalelor, dosarul individual prevăzut la alin.(2) însoțește animalul.

Articolul 31

Marcarea și identificarea câinilor, a pisicilor și a primatelor neumane

(1) Fiecare câine, pisică sau primat neuman trebuie identificat cel târziu la momentul înțărării, cu o marcă individuală permanentă, în modul cel mai puțin dureros posibil.

(2) În situația în care un câine, o pisică sau un primat neuman este transferat de la un crescător, furnizor sau utilizator la altul, înainte de a fi înțărcat și, din motive practice, nu poate fi marcat în prealabil, destinatarul ține, până la marcarea animalului, un registru în care se precizează în principal identitatea mamei animalului.

(3) În situația în care un câine, o pisică sau un primat neuman nemarcat, care este înțărcat, este primit de către un crescător, furnizor sau utilizator, acesta este marcat permanent cât mai curând posibil și în modul cel mai puțin dureros posibil.

(4) Crescătorul, furnizorul și utilizatorul trebuie să prezinte, la cererea autorității competente, justificările necesare din care să rezulte motivele pentru care animalul nu este marcat.

Articolul 32

Îngrijirea și adăpostirea animalelor

(1) Toate animalele trebuie să beneficieze de adăpost, de mediu, de hrană, apă și de îngrijire corespunzătoare pentru sănătatea și bunăstarea lor.

(2) Restricțiile privind măsura în care un animal poate să-și satisfacă nevoile fiziologice și etologice trebuie să fie limitate la strictul necesar.

(3) Condițiile fizice în care sunt crescute, ținute sau utilizate animalele trebuie verificate zilnic.

(4) Orice deficiență sau durere, suferință, stres sau leziune de durată constatate care pot fi evitate trebuie să fie eliminate în cel mai scurt timp posibil.

(5) Animalele trebuie transportate în condiții corespunzătoare.

(6) Standardele de îngrijire și adăpostire prevăzute în anexa nr.3 se aplică începând cu data de 1 ianuarie 2017.

(7) Autoritatea competentă poate acorda derogări de la prevederile alin.(1) și (6) din rațiuni științifice, de bunăstare animală sau de sănătate animală.

(8) Procedura de acordare a derogărilor prevăzute la alin.(7) se stabilește prin ordin comun al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Articolul 33

Inspecțiile efectuate de autoritatea competentă

(1) Inspecțiile se efectuează periodic la toți crescătorii, furnizorii și utilizatorii de animale, inclusiv la unitățile acestora, pentru a verifica respectarea măsurilor instituite în sarcina acestora prin prevederile prezentei legi.

(2) Autoritatea competentă trebuie să adapteze frecvența inspecțiilor pe baza unei analize de risc pentru fiecare unitate, efectuată ținând seama de:

- a) numărul și speciile de animale adăpostite;
- b) istoricul crescătorului, furnizorului sau utilizatorului în ceea ce privește respectarea prevederilor prezentei legi;
- c) numărul și tipurile de proiecte desfășurate de către utilizatorul respectiv;
- d) orice informații care ar putea indica nerespectarea prevederilor prezentei legi.

(3) Inspecțiile se efectuează anual, la cel puțin o treime din utilizatorii de animale, cu analiza de risc prevăzută la alin.(2); crescătorii, furnizorii și utilizatorii de primate neumane sunt inspecți cel puțin o dată pe an.

(4) Autoritatea competentă efectuează inspecții fără o notificare prealabilă, în situația în care există motive întemeiate de îngrijorare asupra infrastructurii și funcționării controalelor naționale, precum și asupra aplicării corecte a categoriilor de severitate.

(5) Evidențele inspecțiilor efectuate se păstrează cel puțin cinci ani.

Articolul 34

Controlul inspecțiilor de către Comisia Europeană

(1) În situația în care Comisia Europeană desfășoară controale asupra infrastructurii și modului de efectuare a inspecțiilor naționale de către autoritatea competentă, precum și asupra clasificării corecte a procedurilor din cadrul proiectelor în categoriile prevăzute la art.14, autoritatea competentă acordă toată asistența necesară experților Comisiei Europene în realizarea sarcinilor acestora.

(2) Autoritatea competentă ia toate măsurile necesare pentru ca rezultatele controalelor prevăzute la alin.(1) să fie luate în considerare.

Articolul 35

Autorizarea proiectelor

(1) Proiectele ce implică utilizarea animalelor în proceduri se desfășoară numai cu o autorizare prealabilă din partea autorității competente și cu aceasta.

(2) Proiectele se desfășoară numai după ce au primit, în prealabil, o evaluare favorabilă din partea autorității competente, potrivit prevederilor art.37.

Articolul 36

Cererea de autorizare a proiectului

(1) Utilizatorul animalelor sau persoana responsabilă de proiect trebuie să depună o cerere pentru autorizarea proiectului către autoritatea competentă.

(2) Cererea trebuie să includă cel puțin următoarele elemente:

- a) propunerea de proiect;
- b) un rezumat cu caracter nontehnic al proiectului;
- c) informații privind elementele prevăzute în anexa nr.6.

Articolul 37

Evaluarea proiectelor

(1) La evaluarea proiectelor se aplică un grad de detaliere corespunzător tipului de proiect și se verifică dacă proiectele îndeplinesc următoarele criterii:

- a) proiectul este justificat din punct de vedere științific sau educațional sau cerut potrivit legii;
- b) scopurile proiectului justifică utilizarea animalelor;
- c) proiectul este astfel conceput, încât să permită efectuarea procedurilor într-o manieră cât mai umană posibil și cu respectarea mediului.

(2) Evaluarea proiectelor ce implică utilizarea animalelor în proceduri constă în special în următoarele:

- a) o evaluare a obiectivelor proiectului, a posibilelor beneficii științifice sau a valorii sale educative;
- b) o evaluare a conformității proiectului cu cerințele privind înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea utilizării animalelor în proceduri;
- c) o evaluare a clasificării severității procedurilor și atribuirea clasificării corespunzătoare;
- d) o analiză prejudiciu-beneficiu a proiectului, pentru a evalua dacă răul cauzat animalelor sub aspectul suferinței, durerii și stresului este justificat de rezultatul scontat, ținând seama de considerente etice și dacă ar putea fi, în final, în beneficiul oamenilor, animalelor sau mediului;
- e) o evaluare a oricărei justificări prevăzute la art.5-11, art.13, art.15 și art.32;
- f) specificarea circumstanțelor și a momentului în care proiectul ar trebui evaluat retrospectiv.

(3) La evaluarea proiectelor, autoritatea competentă care efectuează evaluarea proiectelor ia în considerare, în special, expertiza în următoarele domenii:

- a) domeniile de activitate științifică pentru care se utilizează animalele, inclusiv înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea utilizării animalelor în proceduri, în domeniile respective;
- b) conceperea de proceduri, inclusiv statistici, acolo unde este necesar;
- c) practica veterinară în știința animalelor de laborator sau, după caz, practica veterinară în știința faunei sălbatice;
- d) creșterea și îngrijirea animalelor din specia care urmează să fie utilizată.

(4) Procesul de evaluare a proiectelor trebuie să fie transparent; sub rezerva protejării drepturilor de proprietate intelectuală și a informațiilor confidențiale, evaluarea proiectelor se efectuează într-o manieră imparțială.

Articolul 38 **Evaluarea retrospectivă**

(1) În cazurile în care se specifică acest lucru, cu prevederile art.37 alin.(2) lit.f), evaluarea retrospectivă este efectuată de autoritatea competentă care, pe baza documentației necesare prezentate de utilizator, evaluează următoarele:

- a) dacă au fost îndeplinite obiectivele proiectului;
- b) răul cauzat animalelor, inclusiv numărul și speciile de animale utilizate, precum și severitatea procedurilor;
- c) orice elemente care ar putea contribui la consolidarea aplicării cerinței privind înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea utilizării animalelor în proceduri.

(2) Toate proiectele care utilizează primate neumane și proiectele care implică proceduri clasificate drept severe, inclusiv procedurile prevăzute la art.14 alin.(2), sunt supuse unei evaluări retrospective.

(3) Fără a aduce atingere prevederilor alin.(2) și prin excepție de la art.37 alin.(2) lit.f), autoritatea competentă poate scuti de obligația evaluării retrospective

proiectele care includ numai proceduri clasificate drept moderate sau fără recuperare.

Articolul 39 **Acordarea autorizației de proiect**

(1) Autorizarea proiectului ce implică utilizarea animalelor în proceduri de către autoritatea competentă se limitează la procedurile care au fost supuse:

- a) unei evaluări de proiect;
- b) gradelor de severitate alocate procedurilor respective.

(2) Autorizația de proiect trebuie să specifice următoarele:

- a) utilizatorul care desfășoară proiectul;
- b) persoanele responsabile cu punerea în aplicare a proiectului în ansamblu și cu respectarea condițiilor în care a fost autorizat proiectul;
- c) unitățile în care se va desfășura proiectul, în situația în care este cazul;
- d) orice condiții specifice impuse ca urmare a evaluării proiectului, inclusiv dacă proiectul trebuie să fie evaluat retrospectiv și data la care trebuie să fie evaluat retrospectiv.

(3) Autorizația de proiect se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani.

(4) Autoritatea competentă poate autoriza proiecte multiple generice desfășurate de același utilizator, dacă aceste proiecte îndeplinesc prevederile prezentei legi sau dacă utilizează animale în scopuri de producție sau de diagnosticare cu metode testate.

Articolul 40 **Termenul în care se acordă și se comunică autorizația de proiect**

(1) Autorizația de proiect se acordă și se comunică de către autoritatea competentă solicitantului în cel mult 40 de zile lucrătoare de la primirea cererii complete și corecte, formulate potrivit prevederilor art.36 alin.(2); acest termen include și evaluarea proiectului.

(2) În situația în care proiectul este complex sau multidisciplinar, autoritatea competentă poate prelungi termenul prevăzut la alin.(1) o singură dată, cu un termen suplimentar care nu trebuie să depășească 15 zile lucrătoare; prelungirea termenului, precum și durata acestei prelungiri se motivează în mod corespunzător și se notifică solicitantului înainte de expirarea termenului prevăzut la alin.(1).

(3) Autoritatea competentă confirmă solicitantului primirea tuturor cererilor de autorizare în termen de 15 zile și indică termenul prevăzut la alin.(1) în care urmează să fie acordată autorizația de proiect.

(4) În cazul unei cereri incomplete sau incorecte, autoritatea competentă informează solicitantul în termen de 15 zile cu privire la necesitatea de a transmite documente suplimentare și cu privire la posibilele consecințe asupra termenului aplicabil.

Articolul 41

Procedura administrativă simplificată

(1) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor asigură, la nivel național, promovarea procedurii administrative simplificate pentru autorizarea proiectelor care conțin proceduri clasificate drept „fără recuperare”, „superficiale” sau „moderate” și care nu folosesc primate neumane, care sunt necesare pentru respectarea cerințelor normative sau care folosesc animale în scopuri de producție sau de diagnostic folosind metode stabilite.

(2) Atunci când se aplică procedura administrativă simplificată prevăzută la alin.(1), se respectă următoarele cerințe:

- a) în cerere se specifică elementele prevăzute la art.39 alin.(2) lit.a)-c);
- b) se efectuează o evaluare a proiectului, în conformitate cu art.37;
- c) nu se depășește termenul menționat la art.40 alin.(1).

(3) Normele privind autorizarea proiectelor prin procedură administrativă simplificată, prevăzută la alin.(1), se aprobă prin ordin comun al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, al ministrului educației naționale și al ministrului sănătății, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(4) Ordinul comun al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, al ministrului educației naționale și al ministrului sănătății, prevăzut la alin.(3), prevede atribuțiile și obligațiile tuturor instituțiilor emitente.

Articolul 42

Rezumatele cu caracter nontehnic ale proiectelor ce implică utilizarea animalelor în proceduri

(1) Sub rezerva protejării drepturilor de proprietate intelectuală și a informațiilor confidențiale, rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului prezintă:

a) informații privind obiectivele proiectului, inclusiv răul adus animalelor și beneficiile preconizate, numărul și tipurile de animale care urmează să fie utilizate;

b) o demonstrație a conformității proiectului cu cerințele privind înlocuirea, reducerea și îmbunătățirea utilizării animalelor în proceduri.

(2) Rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului este anonim și nu conține nume și adrese ale utilizatorilor și ale personalului acestora.

(3) Autoritatea competentă poate impune ca rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului să menționeze dacă acesta urmează să fie supus evaluării retrospective, precum și termenul limită pentru aceasta; în acest caz, autoritatea competentă se asigură, prin controale efectuate de către personalul de specialitate, că rezumatul cu caracter nontehnic al proiectului este actualizat în funcție de rezultatele evaluării retrospective.

(4) Autoritatea competentă publică pe propriul site rezumatele cu caracter nontehnic ale proiectelor autorizate, precum și toate actualizările acestora.

Articolul 43

Reînnoirea și retragerea autorizației de proiect

(1) Orice modificare semnificativă a proiectului care ar determina un efect negativ asupra bunăstării animalului trebuie notificată autorității competente, în termen de 30 de zile și impune acordarea unei noi autorizații de proiect, sub rezerva unui rezultat favorabil al evaluării proiectului, cu prevederile prezentei legi.

(2) În cazul în care constată că proiectul nu se desfășoară conform autorizației de proiect, autoritatea competentă poate retrage această autorizație.

(3) În cazul retragerii autorizației de proiect, bunăstarea animalelor utilizate sau destinate utilizării în proiect nu trebuie să fie afectată.

Articolul 44

Documentația proiectelor

(1) Întreaga documentație relevantă, inclusiv autorizațiile de proiect și rezultatul evaluării proiectului, sunt păstrate timp de cel puțin trei ani de la data expirării autorizației proiectului și trebuie puse la dispoziția autorității competente, la cerere.

(2) Prin excepție de la prevederilor alin.(1), documentația proiectelor care necesită evaluare retrospectivă se păstrează până la finalizarea evaluării retrospective.

CAPITOLUL V

Evitarea dublării procedurilor și metode alternative

Articolul 45

Evitarea dublării procedurilor

Se acceptă datele din alt stat membru al Uniunii Europene care sunt rezultate în urma unor proceduri recunoscute de către legislația Uniunii Europene, dacă nu este necesar să se efectueze alte proceduri privind datele respective, din motive care țin de protecția sănătății și a siguranței publice sau a mediului.

Articolul 46

Metodele alternative utilizării animalelor în proceduri

(1) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor contribuie la dezvoltarea și validarea metodelor alternative care ar putea asigura cel puțin același nivel de informații cu cel obținut din procedurile efectuate pe

animale, dar care nu presupune utilizarea de animale sau utilizează mai puține animale ori care implică proceduri mai puțin dureroase și întreprinde orice alte acțiuni pe care le consideră necesare pentru a încuraja cercetarea în acest domeniu.

(2) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor asistă Comisia Europeană în identificarea și nominalizarea laboratoarelor adecvate specializate și calificate în vederea efectuării studiilor de validare a metodelor alternative prevăzute la alin.(1), realizate în cadrul Centrului Comun de Cercetare al Comisiei.

(3) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor asigură, la nivel național, promovarea de metode alternative utilizării animalelor în proceduri și diseminarea informațiilor referitoare la acestea.

(4) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor oferă consiliere cu privire la relevanța și adecvarea metodelor alternative propuse spre validare.

Articolul 47

Comitetul național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau educative

(1) În cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor se organizează și funcționează Comitetul național pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice care oferă structurilor responsabile cu protecția animalelor din cadrul autorității competente consultanță privind aspecte legate de achiziția, creșterea, adăpostirea, îngrijirea și utilizarea animalelor în proceduri și participă la schimbul de informații privind cele mai bune practici în acest sens.

(2) Comitetul național prevăzut la alin.(1) este format din reprezentanți ai mediului academic din domeniul biomedical, ai Colegiului Medicilor Veterinari, ai altor asociații profesionale și ai organizațiilor de protecție a animalelor, cu experiență în domeniul reglementat de prezenta lege.

(3) Componenta și regulamentul de organizare și funcționare ale Comitetului național prevăzut la alin.(1) se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.

(4) Comitetul național prevăzut la alin.(1) face schimb de informații cu comitetele naționale pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice și educative din celelalte state membre ale Uniunii Europene privind funcționarea structurilor responsabile cu protecția animalelor, privind evaluările proiectelor ce implică utilizarea animalelor în proceduri și pune în comun cele mai bune practici în cadrul Uniunii Europene.

(5) La nivelul centrelor universitare de specialitate din România se organizează și funcționează comitetele locale de etica cercetării, care oferă structurilor responsabile pentru protecția animalelor din cadrul autorității competente consultanță privind aspecte legate de achiziția, creșterea, adăpostirea,

îngrijirea și utilizarea animalelor în proceduri și participă la schimbul de informații privind cele mai bune practici în acest sens.

Articolul 48 **Raportarea**

(1) Până la data de 10 noiembrie 2018 și ulterior, la fiecare cinci ani, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor transmite Comisiei Europene informațiile privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi, și în mod special a art.9 alin.(1), a art.25, art.27, art.33, art.37 și 38, art.41 și a art.44.

(2) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor colectează și face publice, anual, pe propriul site, informații statistice privind utilizarea animalelor în proceduri, inclusiv informații privind severitatea procedurilor, precum și originea și speciile de primate neumane utilizate în proceduri; până la data de 10 noiembrie 2015 și ulterior, anual, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor transmite Comisiei Europene aceste informații statistice, pe suport de hârtie și în format electronic.

(3) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor prezintă anual Comisiei Europene informații detaliate cu privire la derogările acordate în temeiul art.5 alin.(5) lit.a).

Articolul 49 **Clauze de salvagardare**

(1) În situația în care Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor are motive justificabile din punct de vedere științific pentru a considera că este esențială utilizarea primatelor neumane în scopurile prevăzute la art.7 alin.(1) lit.a) pct.1 în ceea ce privește ființele umane, dar această utilizare nu este întreprinsă pentru evitarea, prevenirea, diagnosticarea și tratarea unor boli potențial mortale sau care pot induce o afecțiune invalidantă, aceasta poate stabili o măsură tranzitorie prin care să autorizeze o asemenea utilizare, cu condiția ca scopul să nu poată fi realizat prin utilizarea altor specii decât primatele neumane.

(2) În situația în care există motive întemeiate pentru a considera că este esențial să fie luate măsuri pentru conservarea speciilor sau pentru combaterea unei epidemii neașteptate, a unei boli mortale ori care poate induce o afecțiune invalidantă care apare la om, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor poate stabili o măsură tranzitorie prin care să permită utilizarea maimuțelor mari în proceduri desfășurate în unul dintre scopurile prevăzute la art.4 alin.(1) lit.c) sau lit.e) ori alin.(2) lit.a), art.4 alin.(1) lit.c) sau lit.e) ori alin.(2) lit.a), cu condiția ca scopul procedurilor în cauză să nu poată fi atins prin utilizarea altor specii decât maimuțele mari sau prin folosirea de metode alternative; trimiterea la art.4 alin.(2) lit.a) nu se interpretează ca făcând referire la animale și la plante.

(3) În situația în care, din motive excepționale și justificabile din punct de vedere științific, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor consideră că este necesar să permită utilizarea unei proceduri care cauzează durere, suferință sau stres severe, care tinde să fie de lungă durată și care nu se poate ameliora, astfel cum se prevede la art.14 alin.(2), poate stabili o măsură tranzitorie prin care să autorizeze o asemenea procedură; Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor poate decide să nu permită utilizarea primatelor neumane în cadrul unor asemenea proceduri.

(4) În cazul în care Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor intenționează să stabilească o măsură tranzitorie potrivit prevederilor alin.(1), (2) sau (3), aceasta informează fără întârziere Comisia Europeană și celelalte state membre ale Uniunii Europene, prezentând motivele stabilirii măsurii tranzitorii și dovezile care probează situația de tipul celor descrise la alin.(1)-(3) care stau la baza măsurii tranzitorii.

(5) Măsura tranzitorie prevăzută la alin.(1)-(3) este stabilită prin ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și poate fi aplicată pe perioada prevăzută prin decizie a Comisiei Europene sau poate înceta la solicitarea Comisiei Europene.

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 50

Sanțiuni

(1) Faptele care constituie contravenții la măsurile instituite de prezenta lege, precum și sancțiunile aplicabile acestora se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor notifică Comisiei Europene dispozițiile care stabilesc sancțiunile prevăzute la alin.(1), precum și orice modificare sau completare ulterioară a acestora.

Articolul 51

Transpunerea

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor informează Comisia Europeană cu privire la actele normative și la măsurile administrative necesare pentru implementarea prezentei legi.

Articolul 52

Dispoziții tranzitorii

(1) Pentru proiectele ce implică utilizarea animalelor în proceduri aprobate anterior datei intrării în vigoare a prezentei legi și a căror durată nu depășește data de 1 ianuarie 2018 nu se aplică prevederile art.35-43.

(2) Proiectele ce implică utilizarea animalelor în proceduri aprobate anterior datei intrării în vigoare a prezentei legi și a căror durată se extinde după 1 ianuarie 2018 primesc autorizare doar până la această dată.

Articolul 53

Anexe

Anexele nr.1-7 fac parte integrantă din prezenta lege.

Articolul 54

Dispoziții finale

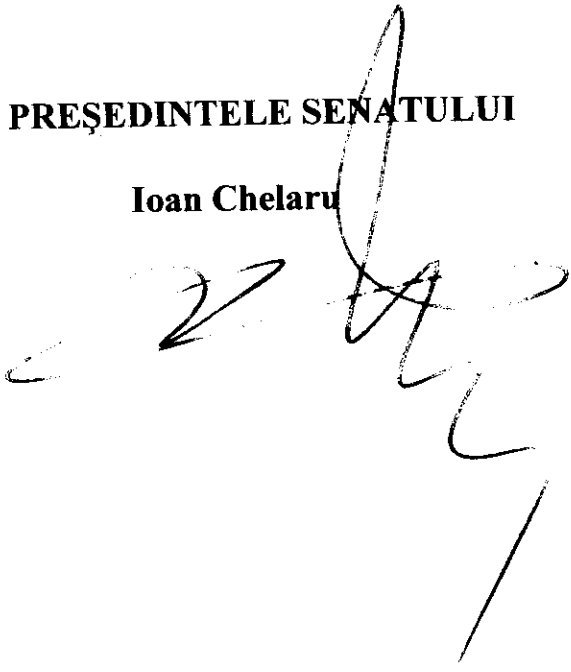
La data intrării în vigoare a prezentei legi, Ordonanța Guvernului nr.37/2002 pentru protecția animalelor utilizate în scopuri științifice sau în alte scopuri experimentale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.95 din 2 februarie 2002, aprobată cu modificări prin Legea nr 471/2002, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

Prezenta lege transpune Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) seria L, nr.276 din 20 octombrie 2010.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat în ședința din 24 februarie 2014, cu respectarea prevederilor articolului 76 alineatul (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Ioan Chelaru

**LISTA ANIMALELOR PREVĂZUTE LA ART. 9
DIN LEGE**

1. Șoarece (*Mus musculus*);
2. Șobolan (*Rattus norvegicus*);
3. Cobai (*Cavia porcellus*);
4. Hamster sirian (auriu) (*Mesocricetus auratus*);
5. Hamster chinezesc (*Cricetulus griseus*);
6. Gerbil mongol (*Meriones unguiculatus*);
7. Iepure (*Oryctolagus cuniculus*);
8. Câine (*Canis familiaris*);
9. Pisică (*Felis catus*);
10. Toate speciile de primate neumane;
11. Broască [*Xenopus (laevis, tropicalis)*, *Rana (temporaria, pipiens)*];
12. Peștele zebură (*Danio rerio*).

Anexa nr. 2

**LISTA PRIMATELOR NEUMANE ȘI CU DATA DE LA CARE POT FI UTILIZATE
POTRIVIT ART. 9 ALIN. (2) DIN LEGE**

Specii	Data de la care pot fi utilizate în proceduri
Maimuțe cynomolgus (<i>Macaca fascicularis</i>)	Data la care se împlinesc 5 ani de la publicarea studiului de fezabilitate* realizat de Comisia Europeană, cu condiția ca studiul să nu recomande o perioadă prelungită
Maimuțe rhesus (<i>Macaca mulatta</i>)	
Alte specii de primate neumane	

* cu prevederile art. 10 alin. (1) al patrulea paragraf din Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, Comisia Europeană, în consultare cu statele membre ale Uniunii Europene și cu părțile interesate, realizează un studiu de fezabilitate, care include o evaluare a bunăstării și a sănătății animale, cu privire la cerința prevăzută la art. 9 alin. (2). Studiul respectiv se publică până la 10 noiembrie 2017. Studiul este însoțit, după caz, de propuneri de modificare a anexei nr. 2.

CERINȚE PRIVIND UNITĂȚILE, ÎNGRIJIREA ȘI ADĂPOSTIREA ANIMALELOR

Secțiunea A: Secțiune generală

1. Instalații

1.1. Funcții și proiectare generală

- a) Toate instalațiile trebuie construite astfel încât să asigure un mediu corespunzător pentru speciile adăpostite ținând seama de nevoile lor fiziologice și etologice. De asemenea, instalațiile trebuie să fie proiectate și administrate astfel încât să împiedice accesul persoanelor neautorizate și pătrunderea sau evadarea animalelor.
- b) Unitățile trebuie să aibă un program activ de întreținere pentru a se evita și remedia orice deficiență a clădirilor sau echipamentelor.

1.2. Spații de adăpostire

- a) Unitățile trebuie să dispună de un program regulat și eficient de curățare a încăperilor și să mențină standarde satisfăcătoare de igienă.
- b) Pereții și podelele trebuie acoperite cu materiale rezistente la uzura cauzată de animale și de procesul de curățare. Materialul nu trebuie să dăuneze sănătății animalelor și nu trebuie să provoace rănirea acestora. Fiecare echipament sau accesoriu trebuie să aibă o protecție suplimentară, astfel încât să nu fie deteriorat de animale sau să rănească animalele.
- c) Speciile incompatibile, de exemplu prădător și pradă, sau animalele care necesită condiții de mediu diferite nu trebuie adăpostite în același spațiu, iar în cazul combinației prădător și pradă, animalele nu trebuie adăpostite în aceleași limite vizuale, olfactive sau auditive.

1.3. Spații pentru proceduri generale și specifice

- a) Unitățile trebuie să aibă, după caz, instalații de laborator pentru efectuarea unor diagnosticări simple, examinări post-mortem și/sau prelevarea de probe care urmează să facă obiectul unor examene de laborator mai aprofundate în altă parte. Trebuie să existe spații pentru proceduri generale și specifice, pentru situațiile în care nu este de dorit ca procedurile și observațiile să se desfășoare în spațiile de adăpostire.
- b) Pentru izolarea animalelor nou-sosite trebuie puse la dispoziție spații speciale până la stabilirea stării lor de sănătate și până când riscul potențial de sănătate pentru celelalte animale este evaluat și redus la minimum.
- c) Trebuie să se asigure spații separate pentru adăpostirea animalelor bolnave sau rănite.

1.4. Spații de serviciu

- a) Spațiile de depozitare sunt proiectate, utilizate și întreținute astfel încât să păstreze calitatea hranei și a așternutului. Pe cât posibil, aceste spații nu trebuie să conțină paraziți sau insecte. Materialele care pot fi contaminate sau care prezintă pericol pentru animale sau personal trebuie depozitate separat.
- b) Spațiile de curățare și de spălare trebuie să fie suficient de încăpătoare pentru instalațiile necesare decontaminării și curățării echipamentelor folosite. Procesul de curățare este astfel realizat încât să separe fluxul materialului curat de cel al materialului murdar, pentru a preveni contaminarea echipamentului proaspăt curățat.
- c) Unitățile asigură depozitarea în condiții de igienă și eliminarea în siguranță a cadavrelor și deșeurilor animale.
- d) Acolo unde este necesară efectuarea de proceduri chirurgicale în condiții aseptice ar trebui să existe una sau mai multe săli echipate corespunzător și spații destinate recuperării postoperatorii.

2. Mediul și controlul acestuia

2.1. Ventilarea și temperatura

- a) Izolarea, încălzirea și ventilarea spațiului de adăpostire garantează faptul că circulația aerului, nivelul de praf și concentrația de gaze sunt menținute în limite care nu sunt dăunătoare pentru animalele adăpostite.
- b) Temperatura și umiditatea relativă din spațiile de adăpostire trebuie să fie adaptate speciilor și grupelor de vârstă adăpostite. Temperatura trebuie măsurată și înregistrată zilnic.
- c) Animalele nu trebuie izolate în spații exterioare în condiții climatice care le pot dăuna.

2.2. Iluminatul

- a) În cazul în care lumina naturală nu furnizează un ciclu corespunzător de lumină-întuneric, se asigură o iluminare controlată pentru satisfacerea necesităților biologice ale animalelor și pentru asigurarea unui mediu satisfăcător de lucru.
- b) Iluminatul trebuie să satisfacă nevoile pentru creșterea și controlul animalelor.
- c) Este obligatoriu să se asigure perioade regulate de lumină și o intensitate a luminii adaptate speciilor.
- d) În situația în care sunt adăpostite animale albinoase, trebuie să se țină cont de sensibilitatea la lumină a acestora.

2.3. Zgomotul

- a) Nivelurile de zgomot, inclusiv ultrasunetele, nu trebuie să afecteze în mod negativ bunăstarea animalelor.
-

- b) Unitățile trebuie să aibă sisteme de alarmă care să emită sunete aflate în afara spectrului de percepție sonoră a animalelor, în cazul în care acest lucru nu împiedică percepția sunetelor respective de către oameni.
- c) Spațiile de adăpostire trebuie să dispună, după caz, de izolare fonică și de materiale care absorb zgomotul.

2.4. Sistemele de alarmă

- a) Unitățile care depind de echipamente electrice sau mecanice pentru controlul și protecția mediului trebuie să dispună de un sistem de rezervă care să asigure funcționarea serviciilor esențiale, a sistemelor de iluminare de urgență și a sistemelor de alarmă.
- b) Sistemele de încălzire și de ventilație trebuie echipate cu dispozitive de supraveghere și cu alarme.
- c) Este obligatoriu să se afișeze vizibil instrucțiuni clare privind procedurile în caz de urgență.

3. Îngrijirea animalelor

3.1. Sănătatea

- a) În unități trebuie pusă în aplicare o strategie care să asigure menținerea unei stări de sănătate corespunzătoare care garantează bunăstarea animalelor și respectă cerințele științifice. Această strategie trebuie să cuprindă supravegherea periodică a animalelor, un program de supraveghere microbiologică și planuri de acțiune pentru probleme de sănătate și trebuie să definească parametri și proceduri de control sanitar în cazul introducerii de animale noi.
- b) Animalele fac obiectul unui control efectuat cel puțin zilnic de o persoană competentă. Aceste verificări asigură că toate animalele bolnave sau rănite sunt identificate și că sunt luate măsurile corespunzătoare.

3.2. Animalele capturate din sălbăticie

- a) Containere de transport și mijloace de transport adaptate speciilor respective trebuie să fie disponibile la locurile de capturare, în cazul în care animalele trebuie deplasate pentru examinare sau tratament.
- b) Trebuie acordată o atenție deosebită și trebuie luate măsuri corespunzătoare pentru aclimatizarea, carantina, adăpostirea, creșterea, îngrijirea animalelor capturate din sălbăticie și, după caz, trebuie prevăzute dispoziții pentru eliberarea acestora la încheierea procedurilor.

3.3. Adăpostirea și îmbogățirea mediului de viață

a) Adăpostirea

Animalele, cu excepția acelor care sunt în mod natural solitare, trebuie adăpostite în grupuri stabile de indivizi compatibili. În cazurile în care este permisă adăpostirea individuală în

cu art. 33 alin. (3), durata trebuie limitată la perioada minimă necesară și trebuie să se mențină contactul vizual, auditiv, olfactiv și/sau tactil cu celelalte animale. Introducerea sau reintroducerea animalelor în grupuri stabile trebuie să fie supravegheată cu atenție, astfel încât să se evite problemele de incompatibilitate și perturbarea relațiilor sociale.

b) Îmbogățirea mediului de viață

Toate animalele trebuie să dispună de un spațiu cu o complexitate suficientă, de natură să permită manifestarea unei game largi de comportamente normale. Animalele trebuie să beneficieze de un anumit grad de control asupra mediului lor și de o anumită libertate de alegere, pentru a reduce astfel comportamentul indus de stres. Unitățile trebuie să dispună de tehnici de îmbogățire a mediului de viață care largesc gama de activități disponibile pentru animale și intensifică activitățile de adaptare ale acestora, inclusiv exercițiul fizic, căutarea hranei, activitățile de manipulare și cognitive corespunzătoare speciilor. Îmbogățirea mediului de viață în incintele pentru animale trebuie să se adapteze nevoilor speciei, precum și nevoilor individuale ale animalelor respective. Strategiile de îmbogățire a mediului de viață în unități trebuie revizuite și actualizate periodic.

c) Incintele pentru animale

Incintele pentru animale nu trebuie să fie făcute din materiale de natură să dăuneze sănătății animalelor. Proiectarea și construcția lor trebuie efectuate astfel încât să nu rănească animalele. Exceptând cazul în care sunt de unică folosință, incintele trebuie să fie construite din materiale care rezistă la tehnicile de curățare și decontaminare. Proiectarea podelelor din incintele pentru animale trebuie să se adapteze speciilor și vârstei animalelor și acestea trebuie să fie concepute astfel încât să faciliteze îndepărtarea dejecțiilor.

3.4. Hrănirea

a) Forma, conținutul și prezentarea dietei trebuie să respecte necesitățile nutriționale și comportamentale ale animalului.

b) Hrana animalelor trebuie să fie gustoasă și necontaminată. La selectarea materiilor prime, respectiv la producerea și prezentarea hranei, unitățile trebuie să ia măsuri în vederea reducerii la minimum a contaminării chimice, fizice și microbiologice.

c) Ambalarea, transportul și depozitarea trebuie realizate astfel încât să se evite contaminarea, deteriorarea sau distrugerea. Toate magaziile pentru hrană, recipientele și celelalte ustensile folosite pentru hrănirea animalelor trebuie să fie curățate periodic și, în cazul în care este necesar, sterilizate.

d) Toate animalele trebuie să aibă acces la hrană și să dispună de suficient spațiu pentru a se limita competiția cu alte animale.

3.5. Adăparea

a) Animalele trebuie să beneficieze în permanență de apă potabilă necontaminată.

- b) În situația în care se folosesc sisteme automate de adăpare, acestea trebuie verificate periodic, trebuie întreținute și curățate periodic pentru a se evita accidentele. În cazul în care sunt utilizate cuști cu fund solid, o atenție deosebită trebuie acordată limitării riscului de inundare.
- c) Trebuie prevăzută adaptarea alimentării cu apă a acvariilor și bazinelor la nevoile și limitele de toleranță ale speciilor individuale de pești, amfibieni și reptile.

3.6. Zonele de odihnă și de dormit

- a) Animalele trebuie să dispună în permanență de materiale pentru așternut sau de structuri de dormit adaptate speciilor, inclusiv materiale pentru cuiburi sau structuri pentru animalele de reproducere.
- b) În interiorul incintelor pentru animale, cu nevoile speciilor, trebuie să se asigure o zonă de odihnă solidă și confortabilă pentru toate animalele. Toate zonele de dormit trebuie menținute curate și uscate.

3.7. Manipularea

Unitățile trebuie să stabilească programe de acomodare și de instruire adecvate animalelor, procedurilor și duratei proiectului.

Secțiunea B: Specii – secțiune specifică

1. Șoareci, șobolani, gerbili, hamsteri și cobai

În acest tabel și în toate tabelele următoare referitoare la șoareci, șobolani, gerbili, hamsteri și cobai, „înălțimea incintei” înseamnă distanța verticală dintre podeaua incintei și acoperișul incintei și această înălțime se aplică la peste 50 % din suprafața minimă a podelei incintei înainte de adăugarea dispozitivelor de îmbogățire a mediului de viață.

La elaborarea procedurilor, trebuie să se țină seama de creșterea potențială a animalelor, astfel încât să se asigure un spațiu adecvat (după cum este detaliat în tabelele 1.1-1.5) pe toată durata studiului.

Tabelul 1.1
Șoareci

	Greutate corporală (g)	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața podelei per animal (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (cm)	Data la care se face referire în art. 33 alin. (2)

Cazaie normală și în timpul procedurilor	până la 20 inclusiv	330	60	12	1 ianuarie 2017
	peste 20 și până la 25 inclusiv	330	70	12	
	peste 25 și până la 30 inclusiv	330	80	12	
	peste 30	330	100	12	
Reproducție		330 Pentru o pereche monogamă (înrudite sau nu) sau un trio (înrudite). Pentru fiecare femelă suplimentară cu puii săi trebuie să se adauge 180 cm ²		12	
Cazare normală la crescători (*) Dimensiunea incintei 950 cm ²	sub 20	950	40	12	
Dimensiunea incintei 1 500 cm ²	sub 20	1 500	30	12	

(*) Șoarecii înțărcați pot fi ținuți în condițiile acestor densități mai mari ale stocului, pentru o scurtă perioadă după înțarcare până la expediere, cu condiția ca animalele să fie adăpostite în spații mai mari care beneficiază de o îmbogățire adecvată a mediului de viață și ca aceste condiții de adăpostire să nu cauzeze nicio deficiență de bunăstare, precum un nivel crescut de agresivitate, morbiditate sau mortalitate, stereotipii și alte deficiențe comportamentale, pierderea în greutate sau alte reacții de stres fiziologic sau comportamental.

Tabelul 1.2

Șobolani

	Greutate corporală (g)	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața podelei per animal (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (cm)	Data la care se face referire în art. 33 alin. (2)
Cazare normală și în timpul procedurilor(*)	până la 200 inclusiv	800	200	18	1 ianuarie 2017
	peste 200 și până la 300 inclusiv	800	250	18	
	peste 300 și până la 400 inclusiv	800	350	18	
	peste 400 și până la 600 inclusiv	800	450	18	
	peste 600	1 500	600	18	

Reproducție		800 Mama și puii săi. Pentru fiecare animal adult suplimentar permanent, se adaugă 400 cm ²		18	
Cazare normală la crescători (**)	până la 50 inclusiv	1 500	100	18	
Dimensiunea incintei 1 500 cm ²	peste 50 și până la 100 inclusiv	1500	125	18	
	peste 100 și până la 150 inclusiv	1500	150	18	
	peste 150 și până la 200 inclusiv	1500	175	18	

Cazare normală la crescători (**)	până la 100 inclusiv	2 500	100	18	
Dimensiunea incintei 2 500 cm ²	peste 100 și până la 150 inclusiv	2 500	125	18	
	peste 150 și până la 200 inclusiv	2 500	150	18	

(*) În cazul studiilor pe termen lung, în situația în care dimensiunile spațiilor individuale de care dispun animalele scad sub valorile indicate mai sus spre finalul unor asemenea studii, trebuie să se acorde prioritate menținerii unor structuri sociale stabile.

(**) Șobolanii înțărcați pot fi ținuti în condițiile acestor densități mai mari ale stocului, pentru o scurtă perioadă după înțarcare până la expediere, cu condiția ca animalele să fie adăpostite în spații mai mari care beneficiază de o îmbogățire adecvată a mediului de viață și ca aceste condiții de adăpostire să nu cauzeze nicio deficiență de bunăstare, precum un nivel crescut de agresivitate, morbiditate sau mortalitate, stereotipii și alte deficiențe comportamentale, pierderea în greutate sau alte reacții de stres fiziologic sau comportamental

Tabelul 1.3

Gerbili

	Greutate corporală (g)	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața podelei per animal (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (cm)	Data la care se face referire în art. 33 alin. (2)
Cazare normală și în timpul procedurilor	până la 40 inclusiv	1 200	150	18	1 ianuarie 2017
	peste 40	1 200	250	18	

Reproducție		1 200		18	
		Pereche monogamă sau trio cu pui			

Tabelul 1.4
Hamsteri

	Greutate corporală (g)	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața podelei per animal (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (cm)	Data la care se face referire în art. 33 alin. (2)
Cazare normală și în timpul procedurilor	până la 60 inclusiv	800	150	14	1 ianuarie 2017
	peste 60 și până la 100 inclusiv	800	200	14	
	peste 100	800	250	14	
Reproducție		800 Mamă sau pereche monogamă cu pui		14	
Cazare normală la crescători (*)	Sub 60	1 500	100	14	

(*) Hamsterii înțărcați pot fi ținuți în condițiile acestor densități mai mari ale stocului, pentru o scurtă perioadă după înțarcare până la expediere, cu condiția ca animalele să fie adăpostite în spații mai mari care beneficiază de o îmbogățire adecvată a mediului de viață și ca aceste condiții de adăpostire să nu cauzeze nicio deficiență de bunăstare, precum un nivel crescut de agresivitate, morbiditate sau mortalitate, stereotipii și alte deficiențe comportamentale, pierderea în greutate sau alte reacții de stres fiziologic sau comportamental.

Tabelul 1.5

Cobai

	Greutate corporală (g)	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața podelei per animal (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (cm)	Data la care se face referire în art. 33 alin. (2)
Cazare normală și în timpul procedurilor	până la 200 inclusiv	1 800	200	23	1 ianuarie 2017
	peste 200 și până la 300 inclusiv	1 800	350	23	
	peste 300 și până la 450 inclusiv	1 800	500	23	
	peste 450 și până la 700 inclusiv	2 500	700	23	
	peste 700	2500	900	23	
Reproducție		2 500 Pereche cu pui. Pentru fiecare femelă de reproducție suplimentară, se adaugă 1 000 cm ²		23	

Cazare normală la crescători (*)	Sub 60	1 500	100	14	
--	--------	-------	-----	----	--

2. Iepuri

În timpul cercetării agricole, în situația în care scopul cercetării necesită ca animalele să fie adăpostite în condiții similare condițiilor de adăpostire a animalelor de fermă, adăpostirea animalelor trebuie să respecte cel puțin standardele prevăzute de Norma sanitară veterinară privind protecția animalelor de fermă, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranta Alimentelor nr. 75/2005.

În cadrul incintei trebuie să existe o suprafață mai înaltă. Această suprafață trebuie să le permită animalelor să se întindă, să se așeze și să se deplaseze cu ușurință dedesubt și nu trebuie să acopere mai mult de 40 % din suprafața podelei. În cazul în care, din rațiuni științifice sau veterinare, nu se poate folosi o zonă înălțată, incinta trebuie să fie cu 33 % mai mare pentru un iepure singur și cu 60 % mai mare pentru doi iepuri.

În cazul în care se asigură o suprafață mai înaltă pentru iepurii cu vârsta mai mică de 10 săptămâni, dimensiunea suprafeței mai înalte trebuie să fie de cel puțin 55 × 25 cm, iar înălțimea față de suprafața podelei trebuie să fie astfel încât animalele să poată utiliza toată suprafața acesteia.

Tabelul 2.1
Iepuri cu vârsta de peste 10 săptămâni

Tabelul 2.1 este valabil atât pentru cuști, cât și pentru țarcuri. Suprafața suplimentară a podelei este de minimum 3 000 cm² pentru fiecare iepure pentru al treilea, al patrulea, al cincilea și al șaselea iepure, și trebuie adăugați minimum 2 500 cm² pentru fiecare iepure suplimentar în cazul în care există mai mult de șase iepuri.

Greutatea finală a corpului (kg)	Suprafața minimă a podelei pentru unul sau două animale armonioase din punct de vedere social (cm ²)	Înălțimea minimă (cm)	Data menționată la art. 33 alin. (2)
---	--	--------------------------	---

sub 3	3 500	45	1 ianuarie 2017
între 3 și 5 inclusiv	4 200	45	
peste 5	5 400	60	

Tabelul 2.2

Femelă cu pui

Greutatea femelei (kg)	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Supliment pentru cuiburi de fătare (cm ²)	Înălțimea minimă (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
sub 3	3 500	1 000	45	1 ianuarie 2017
între 3 și 5 inclusiv	4 200	1 200	45	
peste 5	5 400	1 400	60	

Tabelul 2.3

Iepuri cu vârsta mai mică de 10 săptămâni

Tabelul 2.3 este valabil atât pentru cuști, cât și pentru țarcuri.

Vârsta	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața minimă a podelei per animal(cm ²)	Înălțimea minimă (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
De la înțarcare până la 7 săptămâni	4 000	800	40	1 ianuarie 2017
Între 7 și 10 săptămâni	4 000	1 200	40	

Tabelul 2.4

Iepuri: Dimensiuni optime pentru suprafețele mai înalte din incintele cu dimensiunile indicate în tabelul 2.1

Vârsta în săptămâni	Greutatea finală a corpului (kg)	Dimensiunea optimă (cm × cm)	Înălțimea optimă de la podeaua incintei (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
Peste 10	Sub 3	55 x 25	25	1 ianuarie 2017
	Între 3 și 5 inclusiv	55 x 30	25	
	Peste 5	60 x 35	30	

3. Pisici

Pisicile nu trebuie adăpostite individual pentru mai mult de douăzeci și patru de ore consecutive. Pisicile care sunt în mod repetat agresive față de alte pisici trebuie adăpostite individual numai dacă nu li se găsește un partener compatibil. Stresul social la toți indivizii adăpostiți în pereche sau în grup trebuie supravegheat cel puțin săptămânal. Femelele cu pui în vârstă de până la patru săptămâni sau femelele aflate în ultimele două săptămâni de gestație pot fi adăpostite individual.

Tabelul 3

Pisici

Spațiul minim în care poate fi ținută o femelă cu puii săi este spațiul pentru o pisică singură, care trebuie mărit în mod treptat, astfel încât, la vârsta de patru luni, puii să fi fost relocați conform standardelor de spațiu pentru adulți.

Zonele pentru hrănire și litierele nu trebuie să fie situate la mai puțin de 0,5 m distanță și nu trebuie să fie schimbate între ele.

	Podea (*) (m ²)	Rafturi (m ²)	Înălțime (m)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
Suprafața minimă pentru un animal adult	1,5	0,5	2	

Pentru fiecare animal suplimentar, se adaugă	0,75	0,25	-	
(*) Suprafața podelei fără rafturi.				

4. Câini

Câinilor trebuie să li se asigure, acolo unde este posibil, îngrădituri exterioare. Câinii nu trebuie adăpostiți individual pentru mai mult de patru ore consecutive.

Incintele interioare trebuie să reprezinte cel puțin 50 % din spațiul minim disponibil pentru câini, astfel cum este detaliat în tabelul 4.1 prezentat în continuare.

Standardele de spațiu detaliate în continuare se bazează pe valorile necesare pentru câinii de rasă Beagle, dar rasele de talie mare, precum Saint Bernard sau ogarul irlandez, trebuie să dispună de spații cu dimensiuni mult mai mari decât cele detaliate în tabelul 4.1. Pentru alte rase decât Beagle de laborator, standardele de spațiu trebuie convenite prin consultarea cu personalul veterinar.

Tabelul 4.1

Câini

Câinii adăpostiți în pereche sau în grup pot fi restricționați fiecare la jumătate din spațiul total disponibil (2 m² pentru un câine sub 20 kg, 4 m² pentru un câine peste 20 kg) în situația în care fac obiectul unor proceduri în sensul prezentei directive, în cazul în care această izolare este esențială în scopuri științifice. Perioada în care un câine este ținut într-un astfel de spațiu limitat nu trebuie să depășească patru ore consecutive.

O femelă care alăptează și puii săi trebuie să beneficieze de aceleași standarde de spațiu ca o femelă singură cu o greutate echivalentă. Boxele de fătare trebuie proiectate astfel încât femela să se poată deplasa într-o boxă suplimentară sau o zonă înălțată, departe de pui.

Greutate (kg)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă a podelei pentru unul sau două animale (m ²)	Pentru fiecare animal suplimentar, se adaugă un minim de (m ²)	Înălțimea minimă (m)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
---------------	---	---	--	----------------------	------------------------------------

Până la 20 inclusiv	4	4	2	2	1 ianuarie 2017
Peste 20	8	8	4	2	

Tabelul 4.2

Câini – rezerva după înjărcare

Greutatea câinelui (kg)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă a podelei/ animal (m ²)	Înălțimea minimă (m)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
Până la 5 inclusiv	4	0,5	2	1 ianuarie 2017
Peste 5 și până la 10 inclusiv	4	1,0	2	
Peste 10 și până la 15 inclusiv	4	1,5	2	
Peste 15 și până la 20 inclusiv	4	2	2	
Peste 20	8	4	2	

Tabelul 5

Dihori

	Suprafața minimă a incintei (cm ²)	Suprafața minimă a podelei per animal (cm ²)	Înălțimea minimă (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
Animale până la 600 g inclusiv peste 20	4 500	1 500	50	1 ianuarie 2017
Animale peste 600 g	4 500	3 000	50	
Masculi adulți	6 000	6 000	50	
Femelă și puii săi	5 400	5 400	50	

6. Primate neumane

Primatele neumane tinere nu trebuie separate de mamele lor până la o vârstă cuprinsă între 6 și 12 luni, în

funcție de specie.

Mediul trebuie să ofere primatelor neumane posibilitatea de a desfășura un program complex de activități zilnice. Incinta trebuie să permită primatelor neumane să adopte un repertoriu comportamental cât mai vast posibil, să le ofere un sentiment de siguranță și un mediu suficient de complex pentru a le permite animalelor să alerge, să se deplaseze, să se cațere și să sară.

Tabelul 6.1
Marmoseși și tamarini

	Suprafața minimă a incintelor pentru 1 (*) sau 2 animale, plus puii lor cu vârsta mai mică de 5 luni (m ²)	Volumul minim pentru fiecare animal suplimentar cu vârsta peste 5 luni (m ³)	Înălțimea minimă a incintei (m) (**)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
Marmoseți	0,5	0,2	1,5	1 ianuarie 2017
Maimuțe tamarin	1,5	0,2	1,5	
(*) Animalele trebuie adăpostite individual numai în situații excepționale.				
(**) Punctul cel mai înalt al incintei trebuie să fie la cel puțin 1,8 m față de podea.				

Pentru marmoseși și tamarini, separarea de mamă nu trebuie să se facă înaintea vârstei de 8 luni.

Tabelul 6.2
Maimuțele veverițe

Suprafața minimă a podelei pentru 1 (*) sau 2 animale (m ²)	Volumul minim pentru fiecare animal suplimentar cu vârsta peste 6 luni (m ³)	Înălțimea minimă a incintei (m)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
2,0	0,5	1,8	1 ianuarie 2017
(*) Animalele trebuie adăpostite individual numai în situații excepționale.			

Pentru maimuțele veverițe, separarea de mamă nu trebuie să se facă înaintea vârstei de 6 luni.

Tabelul 6.3

Macaci și maimuțe verzi africane (*)

	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Volumul minim al incintei (m ³)	Volumul minim per animal (m ³)	Înălțimea minimă a incintei (m)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
Animale cu vârsta până în 3 ani inclusiv (**)	2,0	3,6	1,0	1,8	1 ianuarie 2017
Animale cu vârsta peste 3 ani (***)	2,0	3,6	1,8	1,8	
Animale crescute în scopul reproducerii (****)			3,5	2,0	

(*) Animalele trebuie adăpostite individual numai în situații excepționale.

(**) O incintă cu dimensiuni minime poate fi folosită pentru maximum trei animale.

(***) O incintă cu dimensiuni minime poate fi folosită pentru maximum două animale.

(****) În coloniile de reproducere, nu este necesar niciun spațiu/volum suplimentar pentru animalele tinere cu vârsta de până la 2 ani, adăpostite împreună cu mama lor.

Pentru macaci și maimuțele verzi, separarea de mamă nu trebuie să se facă înaintea vârstei de 8 luni.

Tabelul 6.4

Babuini (*)

	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Volumul minim al incintei (m ³)	Volumul minim per animal (m ³)	Înălțimea minimă a incintei (m)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
--	---	--	--	---------------------------------------	---

Animale cu vârsta până în 4 ani inclusiv (**)	4,0	7,2	3,0	1,8	1 ianuarie 2017
Animale cu vârsta peste 4 ani (***)	7,0	12,6	6,0	1,8	
Animale crescute în scopul reproducerii (****)			12,0	2,0	

(*) Animalele trebuie adăpostite individual numai în situații excepționale.

(**) O incintă cu dimensiuni minime poate fi folosită pentru maximum două animale.

(***) În coloniile de reproducere, nu este necesar niciun spațiu/volum suplimentar pentru animalele tinere cu vârsta de până la 2 ani, adăpostite împreună cu mama lor.

Pentru babuini, separarea de mamă nu trebuie să se facă înaintea vârstei de 8 luni.

7. Animale de fermă

În timpul cercetării agricole, în situația în care scopul cercetării necesită ca animalele să fie adăpostite în condiții similare condițiilor de adăpostire a animalelor de fermă, adăpostirea animalelor ar trebui să respecte cel puțin standardele prevăzute de Norma sanitară veterinară aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranta Alimentelor nr. 75/2005, de Norma sanitară veterinară ce stabilește standarde minime pentru protecția viteilor, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranta Alimentelor nr. 72/2005 și de Norma sanitară veterinară care stabilește standarde minime pentru protecția porcinelor, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranta Alimentelor nr. 202/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Tabelul 7.1

Bovine

Greutate corporală (kg)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă a podelei/animal (m ² /animal)	Dimensiunea recipientului pentru hrănirea ad libitum a bovinelor fără coarne (m/animal)	Dimensiunea recipientului pentru rația de hrană a bovinelor fără coarne (m/animal)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
până la 100 inclusiv	2,50	2,30	0,10	0,30	1 ianuarie 2017
peste 100 și până la 200 inclusiv	4,25	3,40	0,15	0,50	
peste 200 și până la 400 inclusiv	6,00	4,80	0,18	0,60	
peste 400 și până la 600 inclusiv	9,00	7,50	0,21	0,70	
peste 600 și până la 800 inclusiv	11,00	8,75	0,24	0,80	
peste 800	16,00	10,00	0,30	1,00	

Tabelul 7.2
Ovine și caprine

Greutate corporală (kg)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă a podelei/animal (m ² /animal)	Înălțimea minimă a boxelor (m)	Dimensiunea recipientului pentru hrănirea ad libitum (m/animal)	Dimensiunea recipientului pentru rația de hrană (m/animal)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
sub 20	1,0	0,7	1,0	0,10	0,25	1 ianuarie 2017
peste 20 și până la 35 inclusiv	1,5	1,0	1,2	0,10	0,30	
peste 35 și până la 60 inclusiv	2,0	1,5	1,2	0,12	0,40	
peste 60	3,0	1,8	1,5	0,12	0,50	

Tabelul 7.3
Porcine și porcușori de laborator

Greutate (kg)	Suprafața minimă a incintei (*) (m ²)	Suprafața minimă a podelei per animal (m ² /animal)	Suprafața minimă de odihnă per animal (în condiții neutre din punct de vedere termic) (m ² /animal)	Data prevăzută la art. 33 alin.(2)
---------------	---	--	--	------------------------------------

până la 5 inclusiv	2,0	0,20	0,10	
peste 5 și până la 10 inclusiv	2,0	0,25	0,11	
peste 10 și până la 20 inclusiv	2,0	0,35	0,18	
peste 20 și până la 30 inclusiv	2,0	0,50	0,24	
peste 30 și până la 50 inclusiv	2,0	0,70	0,33	
peste 50 și până la 70 inclusiv	3,0	0,80	0,41	
peste 70 și până la 100 inclusiv	3,0	1,00	0,53	
peste 100 și până la 150 inclusiv	4,0	1,35	0,70	
peste 150	5,0	2,50	0,95	
Masculi adulți (exemplare obișnuite)	7,5		1,30	
(*) Porcinele pot fi izolate în incinte mai mici pe perioade scurte, de exemplu prin compartimentarea incintei principale folosind pereți despărțitori, în situația în care această măsură este justificată din motive veterinare sau experimentale, de exemplu dacă este necesar consumul de hrană individuală.				

Tabelul 7.4

Cabaline

Latura cea mai joasă este de minim 1,5 ori mai mare decât înălțimea la greabăn a animalului. Înălțimea amplasamentelor interioare permite animalelor să se ridice pe picioarele din spate, atingând înălțimea lor totală.

Înălțimea la greabăn (m)	Suprafața minimă a podelei/animal (m ² /animal)			Înălțimea minimă a incintei (m)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
	Pentru fiecare animal adăpostit individual sau în grupuri de până la 3 animale	Pentru fiecare animal adăpostit în grupuri de 4 sau mai multe animale	Boxe de fătare/iapă cu mânz		
1,00 până la 1,40	9,0	6,0	16	3,00	1 ianuarie 2017
peste 1,40 și până la 1,60 inclusiv	12,0	9,0	20	3,00	
peste 1,60	16,0	(2 x IG) ² (*)	20	3,00	
(*) Pentru a asigura spațiul adecvat, standardele de spațiu pentru fiecare animal individual trebuie să se bazeze pe înălțimea la greabăn (IG).					

8. Păsări

În timpul cercetării agricole, în situația în care scopul cercetării necesită ca animalele să fie adăpostite în condiții similare condițiilor de adăpostire a animalelor de fermă, adăpostirea animalelor trebuie să respecte cel puțin standardele prevăzute de Norma sanitară veterinară aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 75/2005, de Norma sanitară veterinară privind standarde minime pentru protecția găinilor ouătoare, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 136/2006, cu modificările ulterioare, și de Norma sanitară veterinară privind stabilirea normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 30/2010, cu modificările ulterioare.

Tabelul 8.1
Păsări de curte

Dacă aceste dimensiuni minime nu pot fi asigurate din motive științifice, durata izolării trebuie justificată de către persoana care realizează procedura împreună cu personalul veterinar. În aceste circumstanțe, păsările pot fi ținute în compartimente mai mici, cu o îmbogățire potrivită a mediului de viață și cu o suprafață minimă a podelei de 0,75 m².

Greutatea corpului (g)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă per pasăre (m ²)	Înălțimea minimă (cm)	Lungimea minimă a jgheabului de alimentare per pasăre (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 200 inclusiv	1,00	0,025	30	3	1 ianuarie 2017
peste 200 și până la 300 inclusiv	1,00	0,03	30	3	
peste 300 și până la 600 inclusiv	1,00	0,05	40	7	
peste 600 și până la 1 200 inclusiv	2,00	0,09	50	15	
peste 1 200 și până la 1 800 inclusiv	2,00	0,11	75	15	
peste 1 800 și până la 2 400 inclusiv	2,00	0,13	75	15	
peste 2 400	2,00	0,21	75	15	

Tabelul 8.2
Curcan domestic

Laturile incintei vor avea lungimea minimă de 1,5 m. Dacă aceste dimensiuni minime nu pot fi asigurate din motive științifice, durata izolării trebuie justificată de către persoana care realizează procedura împreună cu personalul veterinar. În aceste condiții, păsările pot fi adăpostite în spații mai mici, în care există o îmbogățire potrivită a mediului de viață, și care au o suprafață minimă

a podelei de 0,75 m² și o înălțime minimă de 50 cm pentru păsările sub 0,6 kg, 75 cm pentru păsările sub 4 kg, respectiv 100 cm pentru păsările peste 4 kg. Aceste spații pot fi utilizate pentru adăpostirea de grupuri mici de păsări cu dimensiunile prevăzute în tabelul 8.2.

Greutatea corpului (g)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă per pasăre (m ²)	Înălțimea minimă (cm)	Lungimea minimă a jgheabului de alimentare per pasăre (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 0,3 inclusiv	2,00	0,13	50	3	1 ianuarie 2017
peste 0,3 și până la 0,6 inclusiv	2,00	0,17	50	7	
peste 0,6 și până la 1 inclusiv	2,00	0,30	100	15	
peste 1 și până la 4 inclusiv	2,00	0,35	100	15	
peste 4 și până la 8 inclusiv	2,00	0,40	100	15	
peste 8 și până la 12 inclusiv	2,00	0,50	150	20	
peste 12 și până la 16 inclusiv	2,00	0,55	150	20	
peste 16 și până la 20 inclusiv	2,00	0,60	150	20	
peste 20	3,00	1,00	150	20	

Tabelul 8.3

Prepelețe

Greutatea corpului (g)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața minimă per pasăre adăpostită în pereche (m ²)	Suprafața per pasăre suplimentară adăpostită în grup (m ²)	Înălțimea minimă (cm)	Lungimea minimă a jgheabului de alimentare per pasăre (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 150 inclusiv	1,00	0,5	0,10	20	4	1 ianuarie 2017
peste 150	1,00	0,6	0,15	30	4	

Tabelul 8.4

Rațe și găște

Dacă aceste dimensiuni minime nu pot fi asigurate din motive științifice, durata izolării trebuie justificată de către persoana care realizează procedura împreună cu personalul veterinar. În aceste circumstanțe, păsările pot fi ținute în compartimente mai mici, cu o îmbogățire potrivită a mediului de viață și cu o suprafață minimă a podelei de 0,75 m². Aceste spații pot fi utilizate pentru a adăposti grupuri mici de păsări, cu standardele de spațiu indicate în tabelul 8.4.

Greutatea corpului (g)	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Suprafața per pasăre (m ²)	Înălțimea minimă (cm)	Lungimea minimă a jgheabului de alimentare per pasăre (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
Rațe					1 ianuarie 2017

până la 300 inclusiv	2,00	0,10	50	10
peste 300 și până la 1 200 inclusiv (**)	2,00	0,20	200	10
peste 1 200 și până la 3 500 inclusiv	2,00	0,25	200	15
peste 3 500	2,00	0,50	200	15
<i>Gâște</i>				
până la 500 inclusiv	2,00	0,20	200	10
peste 500 și până la 2 000 inclusiv	2,00	0,33	200	15
peste 2 000	2,00	0,50	200	15
(*) Aceasta trebuie să cuprindă o zonă minimă de bazin de 0,5 m ² per 2 m ² , cu o adâncime minimă de 30 cm. Bazinul poate ocupa până la 50 % din dimensiunea minimă a incintei. (**) Păsările care nu pot încă zbura pot fi adăpostite în compartimente cu o înălțime minimă de 75 cm.				

Tabelul 8.5

Rațe și gâște: Dimensiunile minime ale bazinului (*)

	Suprafața (m ²)	Adâncimea (cm)
Rațe	0,5	30
Gâște	0,5	între 10 și 30 inclusiv
(*) Dimensiunile bazinului sunt exprimate per 2 m ² de incintă. Bazinul poate ocupa până la 50 % din dimensiunea minimă a incintei.		

Tabelul 8.6

Porumbei

Incintele trebuie să fie lungi și înguste (de exemplu, 2 m × 1 m) mai degrabă decât pătrate, astfel încât păsările să poată efectua zboruri scurte.

Mărimea grupului	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Înălțimea minimă (cm)	Lungimea minimă a jgheabului de alimentare per pasăre (cm)	Lungimea minimă a stîngheiei per pasăre (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 6 inclusiv	2	200	5	30	1 ianuarie 2017
între 7 și 12 inclusiv	3	200	5	30	
pentru fiecare pasăre suplimentară peste 12	0,15		5	30	

Tabelul 8.7

Cînteza zebra

Incintele trebuie să fie lungi și înguste (de exemplu, 2 m × 1 m), astfel încât păsările să poată efectua zboruri scurte. Pentru studiile de reproducție, cuplurile pot fi adăpostite în adăposturi mai mici, cu o îmbogățire potrivită a mediului de viață, cu o suprafață minimă a podelei de 0,5 m² și o înălțime minimă de 40 cm. Durata izolării trebuie justificată de către persoana care realizează procedura împreună cu personalul veterinar.

Mărimea grupului	Suprafața minimă a incintei (m ²)	Înălțimea minimă (cm)	Numărul minim de alimentatoare	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
------------------	---	-----------------------	--------------------------------	-------------------------------------

până la 6 inclusiv	1,0	100	2	1 ianuarie 2017
7 până la 12	1,5	200	2	
13 până la 20	2,0	200	3	
pentru fiecare pasăre suplimentară peste 20	0,05		1 per 6 păsări	

9. Amfibieni

Tabloul 9.1
Urodele acvatice

Lungimea corpului (*) (cm)	Suprafața minimă a zonei cu apă (cm ²)	Suprafața minimă a zonei cu apă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Adâncimea minimă a apei (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 10 inclusiv	262,5	50	13	1 ianuarie 2017
peste 10 și până la 15 inclusiv	525	110	13	
peste 15 și până la 20 inclusiv	875	200	15	
peste 20 și până la 30 inclusiv	1 837,5	440	15	
peste 30	3150	800	20	

(*) Măsurată de la cap la cloacă.

Tabelul 9.2
Anuri acvatici (*)

Lungimea corpului (**) (cm)	Suprafața minimă a zonei cu apă (cm ²)	Suprafața minimă a zonei cu apă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Adâncimea minimă a apei (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
sub 6	160	40	6	
între 6 și 9 inclusiv	300	75	8	
peste 9 și până la 12 inclusiv	600	150	10	
peste 12	920	230	12,5	

(*) Aceste condiții se aplică bazinelor de creștere, dar nu și bazinelor folosite pentru împerecherea naturală și pentru supraovulație din motive de eficiență, deoarece procedurile din urmă necesită bazine individuale mai mici. Standardele de spațiu sunt stabilite pentru adulții din categoriile de dimensiuni indicate; se recomandă fie excluderea animalelor tinere și a mormolocilor, fie modificarea proporțională a dimensiunilor. (**) Măsurată de la cap până la cloacă.

Tabelul 9.3
Anuri semiacvatici

Lungimea corpului (*) (cm)	Suprafața minimă a incintei (**) (cm ²)	Suprafața minimă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (***) (cm)	Adâncimea minimă a apei (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
----------------------------	---	--	--	------------------------------	-------------------------------------

până la 5,0 inclusiv	1 500	200	20	10	1 ianuarie 2017
peste 5,0 și până la 7,5 inclusiv	3 500	500	30	10	
peste 7,5	4 000	700	30	15	
(*) Măsurată de la cap la cloacă.					
(**) O treime zonă de uscat, două treimi suprafață cu apă suficientă pentru ca animalele să se poată scufunda.					
(***) Măsurată de la zona de uscat până la partea interioară a acoperișului terariului; în afară de aceasta, înălțimea incintei trebuie adaptată la organizarea interiorului.					

Tabelul 9.4
Anuri semitereștri

Lungimea corpului (*) (cm)	Suprafața minimă a incintei (**)(cm ²)	Suprafața minimă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (***) (cm)	Adâncimea minimă a apei (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 5,0 inclusiv	1 500	200	20	10	1 ianuarie 2017
peste 5,0 și până la 7,5 inclusiv	3 500	500	30	10	
peste 7,5	4 000	700	30	15	

(*) Măsurată de la cap la cloacă.

(**) O treime zonă de uscat, două treimi suprafață cu apă suficientă pentru ca animalele să se poată scufunda.

(***) Măsurată de la zona de uscat până la partea interioară a acoperișului terariului; în afară de aceasta, înălțimea incintei trebuie adaptată la organizarea interiorului.

Tabelul 9.5
Anuri arboricoli

Lungimea corpului (*) (cm)	Suprafața minimă a incintei (**)(cm ²)	Suprafața minimă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Înălțimea minimă a incintei (***) (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
până la 3,0 inclusiv	900	100	30	1 ianuarie 2017
peste 3,0	1 500	200	30	

(*) Măsurată de la cap la cloacă.

(**) Două treimi zonă de uscat, o treime suprafață cu apă suficientă pentru ca animalele să se poată scufunda.

(***) Măsurată de la zona de uscat până la partea interioară a acoperișului terariului; în afară de aceasta, înălțimea incintei trebuie adaptată la organizarea interiorului.

10. Reptile

Tabelul 10.1
Broaște țestoase acvatice

Lungimea corpului (*) (cm)	Suprafața minimă zonei cu apă (cm ²)	Suprafața minimă a zonei cu apă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Adâncimea minimă a apei (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)

până la 5 inclusiv	500	100	10	1 ianuarie 2017
peste 5 și până la 10 inclusiv	1 500	300	15	
peste 10 și până la 15 inclusiv	3 500	600	20	
peste 15 și până la 20 inclusiv	6 000	1 200	30	
peste 20 și până la 30 inclusiv	10 000	2 000	35	
peste 30	20 000	5 000	40	

(*) Măsurată în biele dreptă de la vârful din față la vârful din spate al carapacei.

Tabelul 10.2

Șerpi terestri

Lungimea corpului (*) (cm)	Suprafața minimă a podelei (cm ²)	Suprafața minimă pentru fiecare animal suplimentar în cazul adăpostirii în grup (cm ²)	Înălțimea minimă a încintei (**) (cm)	Data prevăzută la art. 33 alin. (2)
----------------------------------	---	---	--	---

până la 30 inclusiv	300	150	10	1 ianuarie 2017
peste 30 și până la 40 inclusiv	400	200	12	
peste 40 și până la 50 inclusiv	600	300	15	
peste 50 și până la 75 inclusiv	1 200	600	20	
peste 75	2 500	1 200	28	
(*) Măsurată de la cap la coadă.				
(**) Măsurată de la zona de uscat până la partea interioară a acoperișului terariului; în afară de aceasta, înălțimea incintei trebuie adaptată la organizarea interiorului.				

11. Pești

11.1. Alimentarea cu apă și calitatea apei

Trebuie să se asigure în permanență un debit adecvat de apă de calitate corespunzătoare. Debitul de apă din sistemele de recirculare sau filtrarea la nivelul bazinelor trebuie să fie suficientă și să asigure menținerea la niveluri acceptabile a parametrilor de calitate a apei. Apa trebuie filtrată sau tratată pentru a se îndepărta substanțele dăunătoare pentru pești, în cazul în care acest lucru este necesar. Parametrii de calitate a apei trebuie să se încadreze în orice moment în intervalul acceptabil care corespunde menținerii activității și fiziologiei normale pentru o specie și un stadiu de dezvoltare date. Debitul de apă trebuie să fie adecvat pentru a permite peștilor să înoate corect și să mențină un comportament normal. Peștilor trebuie să li se acorde o perioadă adecvată pentru aclimatizarea și adaptarea la schimbările legate de condițiile de calitate a apei.

11.2. Oxigen, compuși ai azotului, pH și salinitate

Concentrația de oxigen trebuie să fie adecvată speciilor și contextului în care sunt adăpostiți peștii. În cazul în care este necesar, trebuie să se asigure aerarea suplimentară a bazinului cu apă. Concentrația compușilor azotului trebuie menținută la un nivel scăzut. Nivelul pH-ului trebuie adaptat speciilor și menținut cât de stabil posibil. Salinitatea trebuie adaptată cerințelor speciilor de pești și stadiului de viață al peștilor. Modificările de salinitate trebuie să se facă gradual.

11.3. Temperatură, iluminat, zgomot

Temperatura trebuie să fie menținută în intervalul optim pentru speciile de pești implicate și la o valoare cât de stabilă posibil. Modificările de temperatură trebuie să se facă gradual. Peștii trebuie expuși la o perioadă de lumină adecvată. Nivelurile de zgomot trebuie menținute la valori minime și, acolo unde este posibil, echipamentele care produc zgomot sau vibrații, precum generatoarele de putere sau sistemele de filtrare, trebuie separate de bazinele de adăpostire a peștilor.

11.4. Densitatea stocului și complexitatea mediului

Densitatea stocului de pește trebuie să se bazeze pe totalitatea nevoilor peștilor în materie de condiții de mediu, sănătate și bunăstare. Peștii trebuie să beneficieze de un volum de apă suficient pentru a înota normal, care să țină seama de dimensiunea, vârsta, sănătatea peștilor și metoda de hrănire a acestora. Peștii trebuie să beneficieze de o îmbogățire adecvată a mediului de viață, precum zone de refugiu sau substrat, cu excepția cazului în care caracteristicile comportamentale sugerează că niciuna dintre aceste îmbogățiri nu este necesară.

11.5. Hrănirea și manipuiarea

Peștii trebuie să beneficieze de un regim alimentar corespunzător, hrănirea făcându-se într-un ritm adecvat. Trebuie acordată o atenție deosebită hrănirii peștilor larvari pe durata oricărei tranziții de la hrana naturală la cea artificială. Manipularea peștilor trebuie redusă la strictul necesar.

METODE DE UCIDERE A ANIMALELOR

1. În procesul de ucidere a animalelor, se utilizează metodele cuprinse în tabelul de mai jos.

Pot fi utilizate alte metode decât cele cuprinse în tabel:

- (a) asupra animalelor inconștiente, cu condiția ca animalele respective să nu redevină conștiente înaintea morții;
- (b) asupra animalelor utilizate în cercetarea agricolă, în situația în care scopul proiectului necesită ca animalele să fie adăpostite în condiții similare condițiilor de adăpostire a animalelor de fermă; respectivele animale pot fi ucise cu cerințele stabilite în anexa I la Regulamentul (CE) nr. 1099/2009 al Consiliului din 24 septembrie 2009 privind protecția animalelor în momentul uciderii.

2. Uciderea animalelor se finalizează utilizând una dintre următoarele metode:

- (a) confirmarea încetării permanente a circulației;
- (b) distrugerea creierului;
- (c) dislocarea gâtului;
- (d) exsanguinarea; sau
- (e) confirmarea instalării *rigor mortis*.

3. Tabel

Animale – rețineri/ metode	Pești	Amfibieni	Reptile	Păsări	Rozătoare	Iepuri	Câini, pisici, dihozi și vulpi	Mamifere mari	Primate neumane
Supradoză de anestezic	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
Tijă perforantă	-	-	(2)	-	-	-	-	-	-
Dioxid de carbon	-	-	-	-	(3)	-	-	-	-
Dislocarea cervicală	-	-	-	(4)	(5)	(6)	-	-	-

lovitură penetrativă în cap	-	-	-	(7)	(8)	(9)	(10)	-	-
Decapitarea	-	-	-	(11)	(12)	-	-	-	-
Asomarea electrică	(13)	(13)	-	(13)	-	(13)	(13)	(13)	-
Gaze inerte (Ar, N ₂)	-	-	-	-	-	-	-	(14)	-
Împuşcarea cu glonţ liber cu ajutorul unor carabine, pistoale şi muniţie adequate	-	-	(15)	-	-	-	(16)	(15)	-

Cetinţe

1. După caz, se utilizează după sedarea prealabilă.
2. Se utilizează exclusiv pentru reptilele mari.
3. Se utilizează numai cu umplere gradată. Nu se utilizează pentru rozătoarele în formă de făt sau nou-născute.
4. Se utilizează numai pentru păsările mai mici de 1 kg. Păsările de peste 250 g sunt sedate.
5. Se utilizează numai pentru rozătoarele mai mici de 1 kg. Rozătoarele de peste 150 g sunt sedate.
6. Se utilizează numai pentru iepurii mai mici de 1 kg. Iepurii de peste 150 g sunt sedaţi.
7. Se utilizează numai pentru păsări mai mici de 5 kg.
8. Se utilizează numai pentru rozătoare mai mici de 1 kg.
9. Se utilizează numai pentru iepuri mai mici de 5 kg.
10. Se utilizează numai pentru nou-născuţi.
11. Se utilizează numai pentru păsări mai mici de 250 g.
12. Se utilizează numai dacă alte metode nu sunt posibile.
13. Este necesar un echipament special.
14. Se utilizează numai pentru porcine.
15. Se utilizează numai de către trăgători experimentaţi în condiţii de teren.
16. Se utilizează numai în condiţii de teren, de către trăgători experimentaţi, în situaţia în care alte metode nu sunt posibile.

**LISTA ELEMENTELOR PREVĂZUTE LA ART. 22 ALIN. (6)
DIN LEGE**

1. Legislația națională în vigoare relevantă pentru achiziționarea, creșterea, îngrijirea și folosirea animalelor în scopuri științifice;
2. Etica aplicabilă relației animal-om, valoarea intrinsecă a vieții și argumentele pro și contra folosirii animalelor în scopuri științifice;
3. Biologia fundamentală și specifică speciilor corespunzătoare corelată cu anatomia, caracteristicile fiziologice, reproducerea, genetica și modificările genetice;
4. Comportamentul animalelor, tehnici de creștere și îmbunătățirea mediului de viață al acestora;
5. Metode de manipulare și proceduri specifice speciilor, după caz;
6. Gestionarea sănătății animalelor și igienă;
7. Recunoașterea manifestărilor de stres, durere și suferință specifice celor mai comune specii de laborator;
8. Anestezia, metode de atenuare a durerii și uciderea;
9. Utilizarea unor puncte finale umane;
10. Cerințele legate de înlocuire, reducere și îmbunătățire a utilizării animalelor în proceduri;
11. Conceperea de proceduri și de proiecte, după caz;

LISTA ELEMENTELOR PREVĂZUTE LA ART. 36 ALIN. (2) LIT. C) DIN LEGE

1. Pertinența și justificarea următoarelor aspecte:
 - a) utilizarea animalelor, inclusiv originea animalelor necesare, numărul estimat, speciile și etapele de viață;
 - b) proceduri.
2. Aplicarea metodelor de înlocuire, reducere și îmbunătățire în cazul procedurilor pe animale.
3. Folosirea planificată a anesteziei, analgeziei și a altor metode de atenuare a durerii.
4. Reducerea, evitarea și alinarea oricărei forme de suferință a animalelor de la naștere până la moarte, după caz.
5. Utilizarea unor puncte finale umane.
6. Strategia experimentală sau observațională și proiectarea statistică în vederea reducerii la minimum a numărului de animale, a durerii, a suferinței, a stresului și a impactului asupra mediului, acolo unde este cazul.
7. Reutilizarea animalelor și efectul cumulativ asupra animalelor.
8. Clasificarea propusă a severității procedurilor.
9. Evitarea dublării nejustificate a procedurilor, acolo unde este cazul.
10. Condițiile de adăpostire, creștere și îngrijire pentru animale.
11. Metode de ucidere.
12. Competența persoanelor implicate în proiect.

Anexa nr. 7

CLASIFICAREA SEVERITĂȚII PROCEDURILOR

Severitatea unei proceduri se determină prin intensitatea durerii, a suferinței, a stresului sau a vătămărilor de durată care se așteaptă să fie suportate de un animal individual pe parcursul procedurii.

Secțiunea I

Categorii de severitate a procedurilor

Categoriile de severitate a procedurilor sunt următoarele:

1. Fără recuperare:

Procedurile realizate sub anestezie generală, la finalul căroră animalul nu își recăpătă cunoștința, sunt clasificate drept fără recuperare.

2. Superficial:

Procedurile efectuate pe animale, în urma cărora este probabil ca animalele să prezinte durere, suferință sau stres superficial pe termen scurt, precum și procedurile care nu afectează semnificativ confortul sau starea generală a animalelor sunt clasificate drept superficiale.

3. Moderat:

Procedurile efectuate pe animale, în urma cărora este probabil ca animalele să prezinte durere, suferință sau stres moderat pe termen scurt sau durere, suferință sau stres superficial pe termen lung, precum și procedurile care pot afecta moderat confortul sau starea generală a animalelor sunt clasificate drept moderate.

4. Sever:

Procedurile efectuate pe animale, în urma cărora este probabil ca animalele să prezinte durere, suferință sau stres severe ori durere, suferință sau stres moderat pe termen lung, precum și procedurile care pot afecta sever confortul sau starea generală a animalelor sunt clasificate drept severe.

Secțiunea II

Criterii de atribuire

Atribuirea categoriei de severitate trebuie să ia în considerare orice intervenție asupra unui animal sau orice manipulare a acestuia în cadrul unei proceduri definite. Aceasta se bazează pe cele mai severe efecte care se așteaptă să fie resimțite de un animal individual după aplicarea tuturor tehnicilor de îmbunătățire adecvate.

În situația în care se atribuie o categorie particulară unei proceduri, se ține seama de tipul procedurii și de un număr de alți factori. Toți acești factori sunt analizați de la caz la caz.

Factorii legați de procedură sunt în principal următorii:

1. tipul manipulării;
2. natura durerii, a suferinței, a stresului sau a vătămărilor de durată cauzate de (toate elementele) procedură (procedurii), intensitatea, durata, frecvența acestora și multiplicitatea tehnicilor utilizate;
3. suferința cumulată în cadrul unei proceduri;
4. imposibilitatea exprimării comportamentului natural, inclusiv restricții în ceea ce privește standardele de adăpostire, creștere și îngrijire.

În secțiunea III se prezintă exemple de proceduri pentru fiecare categorie de severitate pe baza factorilor care au legătură cu procedura în sine. Acestea oferă o primă indicație cu privire la clasificarea care ar fi cea mai adecvată pentru un anumit tip de procedură.

Cu toate acestea, în sensul clasificării finale a severității pentru o procedură, trebuie luați în considerare următorii factori suplimentari, evaluați de la caz la caz:

1. tipul de specii și genotipul;
2. stadiul de dezvoltare, vârsta și sexul animalului;
3. instruirea animalului pentru un anumit tip de procedură;

4. dacă animalul urmează să fie reutilizat, gradul real de severitate a procedurilor anterioare;
5. metodele utilizate pentru reducerea sau eliminarea durerii, a suferinței și a stresului, inclusiv îmbunătățirea condițiilor de adăpostire, creștere și îngrijire;
6. puncte finale umane.

Secțiunea III

Exemple de tipuri diferite de proceduri pentru fiecare categorie de severitate pe baza factorilor care au legătură cu tipul de procedură

1. Superficial:

- a) administrarea anesteziei, cu excepția situațiilor în care scopul unic este uciderea;
- b) studiu farmacocinetic în cadrul căruia se administrează o singură doză și este prelevat un număr limitat de mostre de sânge (totalizând < 10 % din volumul sanguin) și în cadrul căruia nu se așteaptă ca substanța să producă vreun efect advers detectabil;
- c) imagistica neinvazivă a animalelor (de exemplu, RMN) cu sedarea sau anestezia adecvată;
- d) proceduri superficiale, de exemplu, biopsii ale urechii și ale cozii, implantarea subcutanată nechirurgicală a minipompelor și a microcipurilor;
- e) utilizarea de echipamente externe de telemetrie care cauzează numai un disconfort minor animalelor sau interferează puțin cu activitatea lor și cu comportamentul lor normal;
- f) administrarea de substanțe pe căi subcutanate, intramusculare, intraperitoneale, prin gavaj și intravenos prin vasele de sânge superficiale, în situația în care substanța nu are mai mult de un impact superficial asupra animalului, iar volumele se încadrează în limitele adecvate dimensiunii și speciei animalului;
- g) inducerea de tumori, sau tumorile spontane, care nu cauzează efecte clinice adverse detectabile (de exemplu, noduli mici, subcutanați, neinvazivi);
- h) creșterea animalelor modificate genetic, în scopul obținerii unui fenotip afectat superficial;
- i) hrănirea cu diete modificate, care nu întrunesc toate cerințele nutriționale ale animalului și care se așteaptă să cauzeze o anomalie clinică superficială pe durata studiului;
- j) imobilizarea pe termen scurt (< 24 h) în cuști metabolice;
- k) studii comportamentale care implică privarea pe termen scurt de partenerii sociali și izolarea indivizilor adulți din speciile sociabile (șoareci și șobolani);
- l) modele care expun animalele la stimuli nocivi care sunt asociați imediat cu un nivel superficial de durere, suferință sau stres și pe care animalele îi pot evita cu succes;
- m) o combinație sau o cumulare a următoarelor exemple poate avea drept rezultat clasificarea ca „superficial”:
 - (i) evaluarea compoziției organismului prin măsurători neinvazive și imobilizare minimă;
 - (ii) monitorizarea ECG prin tehnici neinvazive cu imobilizarea minimă sau fără imobilizarea animalelor obișnuite cu acestea;

- (iii) utilizarea de echipamente externe de telemetrie care se așteaptă să nu cauzeze niciun disconfort animalelor adaptate social și care nu interferează cu activitatea normală și cu comportamentul normal;
- (iv) creșterea animalelor modificate genetic la care nu se așteaptă să aibă vreun fenotip clinic negativ detectabil;
- (v) adăugarea de markeri inerți în hrană pentru a urmări traseul alimentelor pe parcursul digestiei;
- (vi) privarea de hrană forțată pentru < 24 h în cazul șobolanilor adulți;
- (vii) testarea în câmp deschis.

2. Moderat:

- a) aplicarea frecventă de substanțe de testat care produc efecte clinice moderate și prelevarea de mostre de sânge (> 10 % din volumul sanguin) de la un animal conștient pe parcursul câtorva zile fără înlocuirea volumului sanguin;
- b) studii pentru stabilirea concentrațiilor care produc toxicitate acută, teste de toxicitate/carcinogenicitate cronică, care duc la încheierea procedurii fără moartea animalului;
- c) intervențiile chirurgicale realizate sub anestezie generală și cu analgezice potrivite, asociate cu durere, suferință sau cu afectarea stării generale postoperatorii. Exemplele includ: toracotomie, craniotomie, laparotomie, orhidectomie, limfadenectomie, tiroidectomie, chirurgie ortopedică cu stabilizare efectivă și gestionare a rănilor, transplant de organe cu gestionarea efectivă a respingerii, implant chirurgical de catetere sau echipamente biomedicale (de exemplu, echipamente de transmisie la distanță, minipompe etc.);
- d) modele de inducere a tumorilor, sau tumorile spontane, susceptibile de a cauza durere sau stres moderat sau de a afecta moderat comportamentul normal;
- e) iradierea sau chimioterapia cu o doză subletală sau cu o doză în mod normal letală, dar cu reconstituirea sistemului imunitar. Efectele adverse așteptate sunt superficiale sau moderate și limitate în timp (< 5 zile);
- f) creșterea animalelor modificate genetic în scopul obținerii unui fenotip afectat moderat;
- g) crearea de animale modificate genetic prin proceduri chirurgicale;
- h) utilizarea cuștilor metabolice care implică restricționarea moderată a mișcărilor pe durată prelungită (până la 5 zile);
- i) studii efectuate în condiții de diete modificate, care nu întrunesc toate cerințele nutriționale ale animalului și care se așteaptă să cauzeze o anomalie clinică moderată pe durata studiului;
- j) privarea de hrană forțată pentru 48 h în cazul șobolanilor adulți;
- k) declanșarea reacțiilor de evadare și a reacțiilor de evitare în care animalul este incapabil să evadeze sau să evite stimulul și care se așteaptă să producă un stres moderat.

3. Sever:

- a) teste de toxicitate în care punctul final este moartea sau susceptibile de a provoca moartea din accidente și în care sunt induse stări patofiziologice severe. De exemplu, testarea

toxicității acute cu doză unică (a se vedea orientările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică privind experimentele);

- b) testarea unui dispozitiv în cazul în care defectarea acestuia poate cauza durere sau stres sever sau moartea animalului (de exemplu, dispozitive de asistență cardiacă);
- c) testarea eficacității unui vaccin caracterizată de afectarea de manieră persistentă a stării generale a animalului, îmbolnăvirea progresivă care conduce la moarte, asociată cu durere, stres sau suferință moderată de lungă durată;
- d) iradierea sau chimioterapia cu o doză letală fără reconstituirea sistemului imunitar sau reconstituirea cu producerea bolii de reacție a grefei contra gazdei;
- e) modele cu tumori induse, sau cu tumori spontane, care se așteaptă să cauzeze o îmbolnăvire progresiv letală asociată cu durere, stres sau suferință de lungă durată. De exemplu, tumorile care cauzează cașexie, tumorile invazive ale oaselor, tumorile cu răspândirea metastatică și tumorile cu ulcerare;
- f) intervențiile chirurgicale și de altă natură efectuate pe animale sub anestezie generală care se așteaptă să producă durere, suferință sau stres postoperatoriu moderat persistent sau să afecteze de manieră severă și persistentă starea generală a animalelor. Producerea de fracturi instabile, toracotomia fără utilizarea analgezicelor adecvate sau traume care induc insuficiența mai multor organe;
- g) transplantul de organe în situația în care respingerea organului poate conduce la un stres sever sau la afectarea de manieră severă a stării generale a animalului (de exemplu, xenotransplantul);
- h) creșterea animalelor cu malformații genetice susceptibile de a produce atestarea de manieră severă și persistentă a stării generale, de exemplu boala Huntington, distrofie musculară, modele de nevrită cronică recidivantă;
- i) utilizarea cuștilor metabolice care presupune limitarea severă a libertății de mișcare pe durată prelungită;
- j) șocul electric care nu poate fi evitat de animal (de exemplu, pentru a produce o neajutorare dobândită);
- k) izolarea completă pe perioade prelungite a speciilor sociale, de exemplu câinii sau primatele neumane;
- l) stresul provocat de imobilizare pentru a induce ulcerul gastric sau stopul cardiac la șobolani;
- m) testele de înot sau de exercițiu forțat care au drept punct final epuizarea.